

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

Studijní program: Demografie

Studijní obor: Demografie se sociální geografii

Samantha Žáková

VÝVOJ IMIGRAČNÍ POLITIKY A IMIGRACE V AUSTRÁLII
DEVELOPMENT OF IMMIGRATION POLICY AND IMMIGRATION IN
AUSTRALIA

Bakalářská práce

Vedoucí závěrečné práce/Školitel: RNDr. Eva Janská, Ph.D.

Praha, 2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vývoj imigrační politiky a imigrace v Austrálii“ vypracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, 15. 8. 2014

Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí práce RNDr. Evě Janské, PhD. za odborné vedení a trpělivost při tvorbě této bakalářské práce. Dále děkuji Ing. Michalu Gärtnerovi, BA, Ph.D. za cenné rady ohledně sběru potřebných informací. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat všem svým přátelům a rodině za podporu, zejména Bc. Anetě Vachové a Bc. Tereze Martínkové.

Vývoj imigrační politiky a imigrace v Austrálii

Abstrakt

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat vývoj imigrační politiky a imigrace v Austrálii od doby prvního osídlení země po současnost. Analyzovány jsou jednotlivé vlny od roku 1778, tedy od kolonizace britskými usedlíky, přes imigraci spojenou se zlatou horečkou k mimo-britskému přistěhovalectví po druhé světové válce. Popisován je přechod od diskriminační politiky bílé Austrálie, od které se ustupovalo zejména po vzniku zákona o migraci v roce 1958, k multikulturní politice. Multikulturalismus měl 2 odlišné přístupy, během padesátých let se jednalo o asimilaci imigrantů a následně v šedesátých letech o integraci přistěhovalců. Vláda Gaugha Whitlama definitivně zrušila politiku bílé Austrálie v roce 1973, multikulturní politika nahradila oba předchozí postoje. Probírány jsou vlády jednotlivých premiérů a změny jejich přístupů v rámci multikulturní politiky od sedmdesátých let 20. století do současnosti. Současný migrační a humanitární program, spolu s fungováním speciálního ministerstva pro imigraci a systémem víz jsou také součástí této práce.

Klíčová slova: asimilace, Austrálie, imigrant, imigrační politika, integrace, multikulturalismus

Development of immigration policy and immigration in Australia

Abstract

The main aim of the thesis is to describe the development of immigration policy and immigration in Australia since the first colonization of the country up to the present. Individual waves since 1778 are analyzed, i.e. from the colonization of British settlers and immigration associated with gold rush to non-British immigration after the World War II. The work describes the shift from discriminatory White Australia policy which was abandoned mainly after Migration Act 1958 to multicultural policy. There were two different approaches to multiculturalism: assimilation of immigrants during the 1950s and their integration in the 1960s. Gaugh Whitlam government finally abolished the White Australia policy in 1973 replacing both previous positions with multicultural policy. Governments of prime ministers and changes of their approaches to multicultural policies since 1970s up to the present are discussed. Current migration and humanitarian program as well as special Department of Immigration and visa system are also part of this work.

Keywords: assimilation, Australia, immigrant, immigration policy, integration, multiculturalism

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	7
SEZNAM TABULEK	8
1 Úvod	9
2 Definice vybraných pojmů a terminologie	11
2.1 Migrace	11
2.2 Imigrační politika	12
2.3 Asimilace.....	12
2.4 Integrace	13
3 Historie imigrace a vývoj imigrační politiky v Austrálii	14
3.1 První imigranti a jejich osidlování	14
3.2 Migrace v 19. století spojená se „zlatou horečkou“	15
3.3 Počátek 20. století a zrození politiky bílé Austrálie.....	15
3.5 Vliv světových válek na imigraci.....	17
3.6 Poválečné období	19
3.7 Multikulturalismus a jeho řízení.....	19
4 Nástup multikulturní politiky v Austrálii	21
4.1 Období let sedmdesátých, za vlády Gougha Whitlama a Malcoma Fräsera	21
4.2 Období let osmdesátých, od Malcoma Fräsera k vládě Boba Hawka	23
4.3 Období let devadesátých, od Paula Keatinga k vládě Johna Howarda.....	26
4.4 Poválečný vývoj politiky pro uprchlíky v Austrálii	28
5 Vývoj imigrace a imigrační politiky v 21. století	30
5.1 Imigrační politika od období vlády Johna Howarda	30
5.2 Současné migrační trendy a toky.....	35
5.2.1 Počty imigrantů a statistická data	35
6 Vývoj speciálního úřadu pro imigraci, migrační program a základní druhy víz	38
6.1 Ministerstvo pro imigraci a ochranu státních hranic	38
6.2 Migrační program a základní druhy víz	39

6.2.1 Migrační a humanitární program	39
6.2.2 Systém víz a jejich základní druhy.....	40
7 Pojetí multikulturalismu a multikulturní politiky	43
7.1 Multikulturalismus	43
7.2 Multikulturní politika	44
8 Závěr.....	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
PŘÍLOHY	52

SEZNAM ZKRATEK

- AIMA** – Australian Institute of Multicultural Affairs
ALP – Australian Labor Party
AMF – Australian Multicultural Foundation
APRO – Australian Partnership of Religious Organisations
CAAIP – Committee to Advise on Australia's Immigration Policies
ČSÚ – Český statistický úřad
ESL – English as a Second Language
DAA – Department of Aboriginal Affairs
DI – Department of Immigration
DIAC – Department of Immigration and Citizenship
DIBP – Department of Immigration and Border Protection
DIEA – Department of Immigration and Ethnic Affairs
DILGEA – Department of Immigration, Local Governments and Ethnic Affairs
DIMA – Department of Immigration and Multicultural Affairs
DIMIA – Department of Immigration and Multicultural and Indigenous Affairs
DLI – Department of Labor and Immigration
LPA – Liberal Party of Australia
NMAC – National Multicultural Advisory Council
NUMAS – Numerical Multifactor Assessment System
OSN – Organizace spojených národů (UN – United Nations)
TPV – Temporary Protection Visas
UNHCR – United Nations High Commission for Refugees

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Top 10 zemí dle narození přistěhovalců ve vybraných censech 20. století.....	18
Tabulka č. 2: Počty přistěhovalců v období 1980–1989	25
Tabulka č. 3: Počty přistěhovalců v období 1995–2007	30
Tabulka č. 4: Klíčové statistiky ohledně populace, imigrace, emigrace a státního občanství, 2008–09....	36
Tabulka č. 5: Migrační saldo dle jednotlivých skupin a druhy víz, 2011	37

Kapitola 1

Úvod

Australské společenství neboli federace, se nachází na jižní polokouli a možná právě z důvodu vzdálenosti je pro většinu české populace cizí. Poslední dobou ovšem stoupá na popularitě i v naší zemi. Někteří imigranti se zde chtějí usadit trvale a pro druhé je tato země rájem cestování. Je typickou zemí přistěhovalců už od samého začátku, kdy byla kolonizována Brity a sloužila jako trestanecké území. Důležitou složkou pomáhající k určité kontrole imigrace a systému pravidel pro tuto charakteristicky imigrační zemi je imigrační politika. Tato politika prodělala od doby osídlení Austrálie řadu změn, které ovlivnily i současnou podobu.

Cílem této práce je nastínit základní vývoj imigrační politiky Austrálie, zda byla tato země otevřená vždy všem imigrantům, dále také přiblížit současnou situaci a odhadnout přibližný vývoj do budoucna. Práce popisuje jednotlivé změny jak v imigrační politice, tak i zdrojových zemí přistěhovalců. Představa o fungování společného soužití několika národností a kultur na území jednoho státu je pro současnou situaci v Evropě důležitá, jelikož i tento region se stává být multikulturním.

V úvodu práce jsem definovala pojmy migrace, imigrační politika, asimilace a integrace. Následující kapitola popisuje historický vývoj od prvního osídlování, tedy od roku 1770, do 70. let 20. století. Tedy období spojené s objevem zlata a nástupem politiky bílé Austrálie. Následně je popsán postupný přechod od této poněkud rasistické a nacionální politiky k multikulturalismu.

Úplným koncem bílé Austrálie a nástupem multikulturní politiky na počátku 70. let 20. století se zabývá část čtvrtá. Popsána jsou vždy jednotlivá období po desetiletích, jaké změny zaznamenala imigrace a její politika za vlád různých australských premiérů. Věnována je zde i pozornost vývoji uprchlické politiky po druhé světové válce.

Pátá pasáž patří vývoji imigrační politiky v průběhu 21. století, od doby vládnutí Johna Howarda (1996-2007) po současnost. Tato kapitola se věnuje také statistickým údajům v oblasti imigrace.

Následující kapitola se věnuje samotnému ministerstvu pro imigraci a ochranu státních hranic. Poskytnuty jsou informace ohledně základního dělení imigračního programu a různých druhů víz. Poslední kapitola popisuje australské pojetí multikulturalismu a multikulturní politiky. Vysvětleny jsou principy, výhody i nevýhody tohoto přístupu, důležitost práv a uvědomování vzájemné tolerance a demokracie mezi občany žijícími na australském kontinentě.

V prvních čtyřech částech jsou často zmiňované různé úpravy v imigračních zákonech, nicméně pro úplné porozumění je Příloha č. 1 věnována přehledu změn všech těchto právních předpisů.

Velkým stimulem k vypracování práce na toto téma byla emigrace rodičů do Austrálie v období komunismu v České republice, dále opakovaný pobyt na tomto kontinentu a v neposlední řadě vlastní zájem o situaci imigrantů a uprchlíků ve světě. Informace jsem získávala především z anglicky psaných pramenů, jednalo se o díla odborníků, kterými jsou Graeme Hugo, James Jupp, Huber Opperman a další. Odborné literatury v českém jazyce o australské migrační respektive imigrační politice není mnoho, čerpala jsem pouze z 2 přeložených knih, obě nesou název „Dějiny Austrálie“, autory jsou Geoffrey Blainey a Start Macintyre. Mnoho podkladů jsou přímými výstupy a dokumenty australského Ministerstva pro imigraci a ochranu státních hranic, kdy je vždy uveden název, který tento úřad používal v době vydání publikace. Číselné údaje, zejména ty současné, jsem získávala z výše jmenovaného ministerstva či ze samotného statistického úřadu. Práce je založena na sekundární analýze dat.

Kapitola 2

Definice vybraných pojmů a terminologie

2.1 Migrace

Migrace z pohledu stěhování obyvatelstva je pohyb, při kterém dochází ke změně bydliště. Pro spoustu lidí je emigrace jedinou možnou volbou, jak si zlepšit život a to hned z několika hledisek, například zlepšením životní úrovně. Lidé většinou migrují z důvodů ekonomických, sociálních, politických, náboženských a podobně. Rozeznáváme různé typy migrace a také faktory, které ovlivňují lidi ke stěhování.

Podle definice IOM (2011) se migrace dělí na krátkodobou, dlouhodobou a trvalou, dle délky setrvání v určitém státu. Migrace může být dobrovolná v případě, že se osoba stěhuje ze své domovské země za vidinou „lepšího“ života (změna povolání, vzdělání), nebo vynucená, kdy migruje člověk, který je násilně donucen svůj mateřský stát opustit, z etnických či politických důvodů. Migranty dále můžeme dělit na legální a nelegální. Do skupiny těch legálních patří osoby, které se chtějí usadit v dané zemi na trvalo. Dále lze do této kategorie zařadit uprchlíky, azylanty a odsunuté osoby, které hledají nový domov zejména kvůli nepokojům v rodné zemi, například z důvodu válek, utiskování na základě jejich náboženství, rasy, kvůli občanským nepokojům, přírodním katastrofám a podobně a v neposlední řadě také ty, kteří žádají o pracovní vízum. Druhou jmenovanou skupinu tvoří migranti, kteří vstoupili na území dané země bez jakéhokoliv povolení, nebo vstoupili legálně, ale žijí v zemi déle, než jim bylo povoleno (IOM, 2011).

V Austrálii se migrací rozumí „pohyb osob přes hranice území státu za účelem trvalého nebo dočasného pobytu“ (ABS, 2011). Migraci můžeme dále rozdělit na vnější a vnitřní. Vnější migrace označuje pobyt osob vně hranic státu a vnitřní naopak migraci v rámci hranic kontinentu. Z pohledu Austrálie emigrantem může být občan, který se odstěhoval (trvale nebo na delší časové období) z této země do jiné, imigrantem ten, kdo se naopak do Austrálie přistěhoval (ABS, 2011).

Existuje řada faktorů, které ovlivňují migraci. Základním dělením je na „pull“¹ a „push“² faktory. Jako „push“ faktory jsou chápány důvody, které lidi nutí opustit danou zemi, jako například ekonomická a politická nestabilita, nízká životní úroveň, náboženské, válečné či etnické konflikty. „Pull“ faktory se naopak rozumí takové, které lidi lákají k přestěhování do daného státu, jako například kvalitnější životní úroveň, včetně vzdělání, pracovní příležitosti, ekonomická stabilita či demokratický politický systém (Demografické informační centrum, 2014).

2.2 Imigrační politika

Imigrační politika řídí a kontroluje pohyb obyvatel, vytyčuje pravidla a stanovuje, kdo může na dané území státu vstoupit a následně i žít. Jedná se o všechna politická rozhodnutí, která mají vliv na imigraci nebo se konkrétně dotýkají aktuálních či případných imigrantů (United Nations, 2014). Imigrační politiky jednotlivých zemí jsou různě zaměřeny a mají odlišné cíle, například, jestli má stát v úmyslu snížit či zvýšit migrační toky, nebo jen imigraci určité skupiny přistěhovalců. Jedná se například o imigrační politiky, které se snaží redukovat počty azylantů, uprchlíků či imigrantů rodinných příslušníků (tzn. sjednocení rodin) a jejich cílem je naopak přilákat vzdělané a kvalifikované migranty. Cíle imigračních politik, stejně jako integračních a asimilačních plánů a programů, se v řadě zemí liší. Například nizozemský politik Geert Wilders omezil imigraci rodinných příslušníků (sjednocení rodin) těch přistěhovalců, kteří byli přijati v Nizozemí za pracovními účely jen na určitou dobu. Jednalo se zejména o imigranty z Maroka a Turecka, výše jmenovaný politik tím chtěl snížit přistěhovalectví z muslimských zemí (Czaika, Haas, 2011).

Přistěhování do určitého státu a vlastnosti s migrací spojené, to znamená stálost či nestálost typů imigrace, řeší právě imigrační politika. Hlavními činiteli, kteří ovlivňují volbu této politiky, jsou již výše zmíněné „pull“ a „push“ faktory a tedy také, jestli je migrace dobrovolná, nebo nucená. Imigrační politika dále řeší otázky ohledně trvalého pobytu, integrace či opakované integrace do společnosti, také záležitosti týkající se státního občanství a příslušnosti (United Nations, 2014).

2.3 Asimilace

Pojmem asimilace (ze sociologického hlediska) se rozumí přizpůsobení etnické nebo sociální skupiny majoritnímu celku populace. Jedná se o adaptaci v oblasti jazyka, tradic, národních hodnot a zvyků. Není pravděpodobné, že se jedinci minoritní skupiny vzdají svých kulturních zvyklostí. Základním cílem tohoto procesu je splynutí s majoritní skupinou a ujmoutí se jejich práv a hodnot (IOM, 2011). Asimilace je dlouhodobým procesem, který se dotýká průběhu

---

¹ Vytláčit, tlačit, z anglického překladu

² Přitáhnout, získat, z anglického překladu

života několika generací. K asimilaci může dojít dobrovolnou, přirozenou cestou, což je legální forma procesu, nebo vnučeným přístupem majoritní společnosti.

Forma asimilačního procesu se v řadě zemí liší. Například francouzský model připomíná stabilní a lineární proces integrace, kdy občansko-politická integrace je chápána jako kulturní asimilace. Všichni občané Francie, nehlédě na jejich původ, mají striktně dané jazykové, kulturní i občanské povinnosti (Palo, Faini, Venturini, 2006).

2.4 Integrace

Integrace je proces, při kterém dochází stejně jako u asimilace ke sjednocení dvou společností. V rámci integrace jde především o splynutí domácího obyvatelstva a imigrantů v jednu fungující společnost. Na rozdíl od asimilace se jedná o oboustranný proces, kdy na jedné straně dochází k přizpůsobení přistěhovalců a na druhé straně domácí společnost vytváří vhodné podmínky pro přijetí cizinců (ČSÚ, 2005).

Integrace se odkazuje na stabilní a spolupracující vztahy mezi společenskými skupinami v rámci definovaného sociálního systému. Může být také chápána jako proces, který posiluje vzájemné poměry ve společnosti. V procesu dochází k začlenění jednotlivců do společnosti a vytváření vztahů mezi nimi. Pokud je tento proces úspěšný, označujeme společnost za integrovanou/jednotnou (Bosswick, Heckmann, 2006).

Vysvětlení použitých termínů v práci: původní obyvatelé Austrálie nazývám originálním termínem „aboriginci“. Názvy ministerstev a jednotlivých zákonů jsou vždy přeloženy do českého jazyka, uvádím raději vždy i původní anglický název. Mezi výrazy osadník, přistěhovalec či imigrant není žádný rozdíl, pokusila jsem se však termíny použít vždy nejvhodněji. Pro sdružení Spojeného království používám anglický název „Commonwealth“.

Kapitola 3

Historie imigrace a vývoj imigrační politiky v Austrálii

3.1 První imigranti a jejich osidlování

Austrálie je z historického hlediska zemí kolonizátorů a přistěhovalců. Již od konce 15. století k australskému pobřeží připlouvalo mnoho evropských mořeplavců z Nizozemí, Portugalska a Španělska, nikdy však kontinent nekolonizovali. Poprvé došlo k řádnému „objevení“ a následné kolonizaci až v roce 1770 britským mořeplavcem Jamesem Cookem, který toto území prohlásil za britské. A následně po roce 1788 začali Britové s osidlováním Austrálie. První osada byla založena v okolí Sydney a nazvána Novým Jižním Walesem, tento název nese dané území dodnes (Blainey, 1999). Jelikož původní obyvatelé – aboriginci neměli žádná práva, která by upravovala možnost vlastnictví jakékoliv části Austrálie, nebylo pro Brity náročné začít kolonizovat toto území. Po následujících 150 let byla Austrálie osídlována především Brity, Iry a Skoty a většinu z nich tvořili vězni poslaní do vyhnanství, výjimkou byli zlatokopové z Německa, Číny a USA. Vězňové v Austrálii zůstali buď natrvalo, nebo se po vypršení trestu vraceli zpět do Velké Británie. Většinu imigrantů tvořili pochopitelně muži a celý proces stěhování musel být pod kontrolou, která byla hrazena státem, jen samotná cesta byla dost finančně náročná, ne však pro samotné přistěhovalce, ale pro Austrálii a hlavně Velkou Británii. Jelikož převládali muži, bylo nutné podpořit příliv žen, dětí a úplných rodin. Nebylo složité přilákat více lidí, jelikož ve Velké Británii byla města již poněkud přelidněna, se špatnými sociálními podmínkami a chudoba v tamních městech byla běžná. Od 30. let 19. století již začal v Austrálii převyšovat počet svobodných přistěhovalců nad těmi, kteří zde byli kvůli odpykání trestu (Blainey, 1999).

Od konce 18. století až do druhé poloviny 19. století bylo do Austrálie přivezeno zhruba 160 000 trestanců, většinu z nich tvořili právě Britové a Irové (Blainey, 1999). Do konce 19. století nebyla žádná pravidla či zákony týkající se imigrantů. Byla pouze zřízena koloniální komise, která měla za úkol kontrolovat, v rámci asistované migrace³, aby byl vyrovnán počet migrantů z Irsku, Anglie a Skotska na území Austrálie i Velké Británie. Plán asistované migrace

---

³ V rámci asistované migrace byli imigranti vládou finančně podporováni. Od roku 1981 je tato pomoc poskytována pouze uprchlíkům.

vznikl, když došlo k ukončení otrokářství po celém britském území a následné protesty proti systému trestání ve Velké Británii vedly ke změně imigrace v Commonwealthu. Plán sloužil zejména k tomu, aby přilákal do Austrálie obyvatele, které tato země v danou chvíli potřebovala. Jednalo se tedy hlavně o ženy, podnikatele, lidi s velkým kapitálem a i o úplné rodiny. Na konci 19. století měla Austrálie již téměř 4 milióny obyvatel (DIMA, 2001).

3.2 Migrace v 19. století spojená se „zlatou horečkou“

Již ve třicátých letech 19. století se objevovaly první náznaky imigrační politiky, které byly oficiálně naznačeny Velkou Británií v několika reformách. Jelikož došlo ke změnám v zákoně o chudobě a také v zákoně o městském zřízení, došlo k velkému přílivu dělníků. Nicméně k největšímu přílivu obyvatel došlo v souvislosti s objevením zlata v druhé polovině 19. století ve státě Viktorie. V následujících letech zejména v období 1851–1860 došlo k velkému přílivu migrantů a počet obyvatel se více než zdvojnásobil. Tato migrace měla pro Austrálii jednu pozitivní skutečnost, a to, že doposud mezi přistěhovalce patřili především vězni nebo lidé z nižších sociálních tříd, jako zemědělci a sluhové, po druhé polovině 19. století do této země přijíždějí také vzdělanější řemeslníci nebo obchodníci. Právě tyto migranti hráli následně důležitou roli při vzniku Australské federace v roce 1901 (Carter, 2006). Zlatokopové pocházeli nejen z Evropy, ale také z Číny a Spojených států. Zejména počet Asiatů se začal rapidně zvyšovat, což se ovšem nelíbilo původním imigrantům evropského, lépe řečeno britského původu. Mezi bílým obyvatelstvem a lidmi čínského původu začaly nepokoje, což vedlo k přijetí restriktivních imigračních zákonů. Od roku 1856 mohly samostatně rozhodovat o jednotlivých právech a zákonech imigrační politiky kolonie Jižní Austrálie, Nový Jižní Wales, Tasmánie a Viktorie, poté od roku 1859 také i Queensland (Carter, 2006). Například ve Viktorii, každý čínský přistěhovalec musel zaplatit při překročení hranice této kolonie poplatek 10 liber (Ganley, 2006). Negativní postoj vůči přistěhovalcům čínské národnosti se stupňoval, Číňané byli považováni za nesociální, nevychované až kruté. Tento fakt vedl až k úsilí zamezit přístup všem přistěhovalcům jiné než bílé pleti. Následně tedy vznikla politika bílé Austrálie. Nicméně úplné řízení překročování hranic tohoto kontinentu se podařilo až v roce 1901, kdy 6 jednotlivých australských kolonií vytvořilo federaci a Austrálie se tak stala samosprávným členem Britského impéria (Commonwealth of Australia).

3.3 Počátek 20. století a zrození politiky bílé Austrálie

V posledním desetiletí 19. století Austrálie prožívala ekonomickou krizi po předchozím boomu, což mělo dopad i na migrační saldo⁴, které mělo v tomto období velmi malý vliv na populační růst. Jednotlivé státy i nadále spravovaly vlastní imigrační programy, ale jelikož se Austrálie stala členem Commonwealthu (již zmíněno výše), tak právě toto společenství neslo odpovědnost za imigrační politiku. Jedním z důvodů zřízení federace byl i strach z imigrace jiných než

---

⁴ Migrační saldo, nazývané též čistou migrací, je rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých v rámci státu, či regionu.

evropských států, proto došlo hned v roce 1901 k přijetí dvou zákonů. Tím prvním byl zákon, omezující imigraci (Immigration Restriction Act), který platil až do roku 1958, kdy byl nahrazen zákonem o migraci (Migration Act) (Palfriman, 1967). Záměrem tohoto zákona bylo eliminovat mimoevropské imigranty. Nazýval se také politika bílé Austrálie, která je blíže rozebrána níže. Druhý zákon zamezoval přístup obyvatelům z ostrovů v Tichomoří (Pacific Islands Labourers Act), byl tedy konkrétně zaměřen na určitou skupinu mimoevropských imigrantů (Palfriman, 1967) Tito obyvatelé, častěji známí jako kanakové (z havajského výrazu pro člověka z těchto ostrovů), měli naprostý zákaz vstupu na území Austrálie a dokonce docházelo k jejich deportaci pokud se již v tomto státě vyskytovali. Výjimku tvořili jen ti, kteří si osvojili v minulosti půdu v Austrálii nebo zde žili alespoň 20 let (Bassett, 1986).

Všichni obyvatelé, kteří před rokem 1903 získali britské občanství (v tomto období ryze australské neexistovalo) v rámci státních zákonů, měli stejné postavení i v rámci Commonwealthu. V roce 1903 byl vydán naturalizační zákon (Naturalisation Act), který uváděl podmínky, které musí přistěhovalec splňovat, aby získal občanství a měl tak práva a privilegia britských občanů (DIMA, 2001). Tento zákon vyloučil občany Afriky, Asie a Tichomořských ostrovů (kromě Nového Zélandu) o možnost žádat o občanství. Na začátku 20. století bylo tedy více emigrantů než imigrantů (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

Z předchozího textu vyplývá, že do poloviny 19. století neexistovaly téměř žádné restriktce imigrace do Austrálie, ačkoliv veškerá opatření ohledně přesunu imigrantů do země byla vyhrazena Britům. V druhé polovině 19. století se objevila první omezení, která se týkala čínské minority. Tyto restriktce se stupňovaly a vedly k zabránění přílivu jiných než evropských přistěhovalců.

Politika bílé Austrálie byla restriktivní politikou, kdy všechny australské kolonie omezily příliv asijských přistěhovalců. Termín „bílá Austrálie“ byl poprvé použit v 80. letech 19. století, ale až v roce 1901 parlament Commonwealthu schválil zákon o vyloučení mimoevropských přistěhovalců. Hlavním nástrojem byla písemná zkouška v evropském jazyce (ne striktně v anglickém jazyce). Jednotlivé kolonie zavedli pro přistěhovalce test ve formě diktátu. Ovšem jak řekl Alfred Deakin, tento test nesloužil k rozdělení na vzdělané a nevzdělané přistěhovalce, ale k vyloučení mimoevropských imigrantů (Robertson, Hohmann, Stewart, 2005). Během prvních let 20. století tímto testem úspěšně prošlo jen něco málo přes 5 % zúčastněných a tento počet se v následujících letech snižoval. Ti, kteří neprospěli byli deportováni a měli zákaz přístupu do Austrálie (Immigration Restriction Act 1901). Cílem této politiky, tedy řízené migrace, nebylo odmítnout každého. Samozřejmě byla potřeba pracovní síla ze zámoří. Během prvních deseti let 20. století, kdy Austrálie opět prosperovala, co se týče soukromého podnikání i veřejných prací, se obnovil příliv přistěhovalců. V období let 1906 až 1910 bylo přilákáno zhruba 40 tisíc osadníků, v letech 1911 až 1914 dalších 150 tisíc kolonistů obsadilo tuto zemi a počet obyvatel přesáhl 4,5 miliónu (Macintyre, 2013). Britští přistěhovalci byli přilákáni na základě zaplacení finančně náročné cesty a vidinou dalších podpor, které jim nová země slibovala.

Politika bílé Austrálie byla hlavním pilířem pojetí australského národa. Nešlo pouze o rozšíření vlivu britského impéria v souladu se vznikem federace, ale také o rasovou homogenitu obyvatel. Opatření této politiky byly založeny zejména na rasových než náboženských či kulturních aspektech.

Počet mimoevropských imigrantů byl v roce 1921, dle sčítání lidu, o více než 6000 menší než v roce 1911, což poukázalo na fakt, že písemný test byl velice účinný (Ganley, 2006). Tato politika téměř beze změny trvala až do 50. let 20. století. Poté bylo od politiky bílé Austrálie opuštěno. V roce 1958 nahradily písemnou zkoušku z velké části ekonomická kritéria k povolení vstupu na tento kontinent (Bassett, 1986).

3.5 Vliv světových válek na imigraci

Závislost Austrálie na britském impériu nebyla v období 1914–1945 žádnou výhodou, jelikož ji vtáhla do dvou světových válek (Macintyre, 2013). Během první světové války se vytvořilo mezi obyvateli Austrálie velké nepřátelství. Zejména mezi přistěhovalci britského původu a ostatními evropskými imigranty, se kterými vedla Velká Británie, tedy i Austrálie, válku. Docházelo tak k uvěznění některých obyvatel německého, italského, tureckého a rakousko-uherského původu, jelikož byli podezříváni ze spolenectví se svou mateřskou zemí. Federální vláda Commonwealthu zpřísnila podmínky pro přijetí občanství v rámci naturalizačního zákona. Žadatel neměl záruku získání občanství, ačkoliv se vzdal svého, ucházel se o nové a uměl psát i číst anglicky.

Po první světové válce přišlo do Austrálie více než 300 tisíc přistěhovalců, většina z nich v rámci stále zajištěné asistované migrace. Rostoucí zájem byl však i ze strany Řeků a Italů (DIMA, 2001). Federální vláda převzala po válce veškerou kontrolu nad všemi imigranty, taktéž následně převzala od Velké Británie kontrolu nad všemi úkony ohledně migrace v Austrálii. V roce 1922 byl přijat zákon (Empire Settlement Act), který napomáhal k přílivu britských imigrantů, náklady byly rovnoměrně rozděleny mezi Velkou Británií a Austrálií (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

Během 30. let 20. století došlo v Austrálii následkem hospodářské krize k poklesu imigrace. Program asistované migrace přispěl v následujících letech prakticky k zastavení imigrace. Druhá světová válka v podstatě zastavila veškeré přistěhovalectví, ale zvýšil se počet uprchlíků přijíždějících do Austrálie. Jedinou významnou imigrací byli uprchlíci z nacistického Německa. Před druhou světovou válkou do Austrálie přišlo více než 7 tisíc uprchlíků (zejména Židů německého a rakouského původu (DIMA, 2001). Během druhé světové války Austrálie přišla o mnoho svých obyvatel. Australští občané si proto uvědomili, že díky svému nízkému počtu obyvatel jsou téměř bezbranní, v případě další války či napadení ze strany lidnaté Asie. Novým ministrem pro imigraci Arthurem Calwellem byl opět obnoven populární slogan „zalidnit nebo zahynout“⁵ (DIMA, 2001).

---

⁵ Z anglického originálu „Populate or perish“

V roce 1945 vzniklo Ministerstvo pro imigraci a byl zahájen první imigrační program. Klíčovou prioritou bylo přilákat migranty a zlepšit tak nejen obrannou schopnost, ale také posílit pracovní sílu, která také prodělala velké ztráty během druhé světové války a v neposlední řadě zvýšit stále klesající porodnost (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Účelem imigrace bylo zvýšit ročně populaci o 1 % a dosáhnout tak ročního tempa růstu 2 %. Po roce 1947 nastal poválečný imigrační boom a počet přistěhovalců nerostl jen pod vládním programem. Austrálie měla uzavřené dohody s Velkou Británií, některými ostatními evropskými zeměmi a také s Mezinárodní organizací pro uprchlíky (DIEA, 1995). S touto organizací tehdejší australská vláda sepsala dohodu o poskytnutí azylu odsunutým lidem, kteří pocházeli z Evropy, zruinované válkou. Program asistované migrace (Assisted passage scheme), zaveden roku 1947 Arthurem Calwellem, měl umožnit příchod zejména britským a irským ženám a dělníkům. Tento dokument byl následně uzavřen i s jinými státy Evropy, jako například s Nizozemím, Francií a Dánskem (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Do roku 1950 se zvýšil počet obyvatel o téměř 200 000 přistěhovalců (DIEA, 1995). Období po druhé světové válce bylo tedy jedním ze zlomových bodů v nárůstu počtu obyvatel nenarozených v Austrálii od světové hospodářské krize ve 30. letech (viz Příloha č. 2). Situace ve světě v padesátých a šedesátých letech, ekonomická, politická i humanitární, měla následný vliv na původ přistěhovalců v následujících letech. Mezi hlavní zdrojové státy tak patřily i Itálie, Řecko, Německo, Jugoslávie a Nizozemí (DIEA, 1995), změnilo se tím pořadí zdrojových zemí, jak je uvedeno v Tabulce č. 1, kde lze zřetelně pozorovat rozdíl mezi lety 1921 a 1961. Zatímco v roce 1921 dominovaly anglicky mluvící země a mezi zdrojové státy patřily i některé mimoevropské státy. Následkem restriktivní politiky a uzavřením výše zmiňovaného programu mezi hlavní zdrojové země patřily ryze evropské státy (výjimkou je Nový Zéland).

Tabulka č. 1: Top 10 zemí dle narození přistěhovalců ve vybraných censech 20. století

1921		1961	
Země	Počet přistěhovalců	Země	Počet přistěhovalců
Velká Británie	568 371	Velká Británie	718 345
Irsko	105 033	Itálie	228 296
Nový Zéland	38 611	Německo	109 315
Německo	22 396	Nizozemí	102 083
Čína	15 224	Řecko	77 333
Itálie	8 135	Polsko	60 049
Indie	6 918	Jugoslávie	49 776
USA	6 604	Nový Zéland	47 011
Dánsko	6 002	Malta	39 337
Jižní Afrika	5 408	Irsko	37 057
Top 10 celkem	782 701	Top 10 celkem	1 468 602
Ostatní země	56 878	Ostatní země	310 178

Zdroj: DIMA, 2001, vlastní úprava

3.6 Poválečné období

Po druhé světové válce se australská ekonomika ocitla v období recese. Bylo zapotřebí postavit nové školy, domy, nemocnice a vybudovat další infrastrukturu. Australané si uvědomili, že právě nově přistěhovalí lidé mohou napomoci stagnující produkci či ochabujícím službám.

V roce 1947 byl upraven imigrační zákon z roku 1901 (Immigration Restriction Act), vláda částečně uvolnila omezení tohoto zákona. Mimoevropští přistěhovalci, kteří v Austrálii podnikali a žili nepřetržitě 15 let, dostali povolení zde zůstat, aniž by podali žádost o povolení k pobytu (DIMA 2001). Téhož roku vyšel v platnost zákon o pobytu cizinců (Aliens Act), kdy každý cizinec starší 16 let se musel zaregistrovat a ohlásit jakoukoliv změnu jména, povolání a adresy bydliště (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

Status australského občana (australského občanství) vznikl v roce 1949, i přesto byli stále zvýhodňováni občané britského původu před ostatními přistěhovalci (DIMA, 2001). Zákon o národnosti a občanství (Nationality and Citizenship Act) přispěl k řešení některých právních předpisů ohledně státního občanství britského Commonwealthu (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Přistěhovalci jiné než britské národnosti byli přijímáni v rámci asistované i neasistované migrace a jako uprchlíci. Pro padesátá léta bylo stanoveno zvýšení populace o 1 % ročně a to tak, aby počet migrantů v rámci asistované migrace byl vyvážen těmi neasistovanými, britskými a ostatními přistěhovalci (DIMA, 2001). Rozlišovalo se, zda ostatní přistěhovalci pocházejí ze severní nebo jižní Evropy. Podíl Britů začal od poloviny 50. let klesat, přestože jim byla dáвана přednost. Britská ekonomika začala vzkvétat, a proto klesal zájem o emigraci. Začal se zvyšovat podíl ostatních imigrantů a to zejména italských, řeckých, tureckých a jugoslávských.

Během šedesátých let docházelo ke změně imigrační politiky pro evropské i mimoevropské přistěhovalce a uzavírání mezinárodních smluv. Na australský kontinent přicházeli lidé například z Arménie, Německa, Československa, Španělska, Itálie, Maďarska, ale i ze Spojených států. Austrálie se tak postupem času začala měnit v zemi mnoha národů.

3.7 Multikulturalismus a jeho řízení

Multikulturalismus ztělesňuje respekt a toleranci v kulturně rozmanité společnosti, veřejnou harmonii a začlenění jednotlivců do společnosti. Tento termín byl poprvé použit v roce 1957 k popisu různých kultur ve Švýcarsku. Pojem multikulturalismus byl pojmenováním kulturně různorodého národa, ovšem s jednotnou politikou. Od té doby se používá v kulturně, etnicky a jazykově různorodé společnosti (Henry, 2013).

Na začátku šedesátých let došlo k nárůstu počtu lidí, kteří získali australské občanství v souladu se zavedením nové a zjednodušené žádosti. V roce 1962 získalo australské občanství 53 211 lidí, což byl nárůst o více než 10 000 oproti předešlému roku (nicméně toto číslo začalo v následující dekádě klesat) (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Válka ve Vietnamu a zavedení povinnosti všech britských a australských občanů se registrovat k odvodu, zkomplikovalo řadě potenciálních uchazečů cestu k získání občanství. Nicméně ti, kteří již byli stálými obyvateli,

mohli být povoláni do vojenské služby a následně po třech měsících měli právo zažádat o občanství, což bylo umožněno díky úpravě Zákona o národnosti a občanství (Nationality and Citizenship Act) v roce 1967 (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

Ústup od politiky bílé Austrálie a vznik zákona o migraci (Migration Act) v roce 1958 vedly ke vzniku politiky multikulturalismu. Jak je již zmíněno výše, po druhé světové válce Austrálie přijímala migranty z většího spektra evropských zemí. Austrálie byla nadále spíše rasově homogenní, neboť většina přistěhovalců pocházela z Evropy a byli bílé pleti. Počet mimoevropských imigrantů se během let 1966–1971 zvýšil čtyřikrát. Politika bílé Austrálie byla úplně zrušena v roce 1973 vládou ministra G. Whitlama (Henry, 2013).

Australská vláda roku 1966 přezkoumala imigrační politiku pro mimoevropské přistěhovalce a rozhodla se pro nová důležitá opatření (Opperman, 1966). Vláda oznámila, že žadatelé o občanství, kteří se chtějí usadit v Austrálii, budou posuzováni dle svých kvalifikací, schopností se integrovat a zda jsou vhodnými osadníky. Ti, kteří byli přijati jako „dočasní obyvatelé“ (temporary residents) mohli zažádat o občanství již po pěti letech, namísto patnácti, jak tomu bylo doposud (DIMA, 2001). Tento fakt umožnil imigrantům přivést své rodiny do Austrálie mnohem dříve. Imigrace stále rostla i díky zavedení speciálního opatření a asistenčního programu (Special Passage and Assistance Program) v roce 1966, který umožnil přestěhování do Austrálie evropským dělníkům (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Během prvního roku od zavedení opatření, přijelo do Austrálie 11 tisíc migrantů v rámci tohoto programu (DIMA, 2001). Jednalo se o migranty ze Skandinávie, Francie, Švýcarska a Spojených států.

Multikulturalismus vyplynul v dané době jako reakce na tehdejší kulturně různorodou imigraci a poválečný imigrační boom. Během čtyřicátých a padesátých let šlo zejména o asimilaci nových přistěhovalců, kdežto následně v letech šedesátých o jejich integraci. Během prvního uvedeného období měli imigranti naprosto splynout se společností a odstranit jakoukoliv návaznost na svou původní identitu a zemi, tak rychle, jak jen to bylo možné. Integrace nebyla nic jiného než pomalejší asimilace. Princip asimilace zůstal i v rámci integračních politik, jen byl brán s větším porozuměním. Imigranti nemuseli vstřebat a přijmout vše hned, bylo chápáno, že první generace daného etnika a kultury bude mít větší problém s úplnou asimilací (Ganley, 2006). V průběhu let sedmdesátých právě multikulturní politika nahradila oba předchozí přístupy, toto stanovisko klade důraz na vzájemnou toleranci, respektování odlišných kultur a nutnost rozpoznávat rozdíly a rozmanitost. Přehled sociálních a kulturních změn v Austrálii mezi lety 1947 a 1993 je podrobněji uveden v Příloze č. 3.

Kapitola 4

Nástup multikulturní politiky v Austrálii

V souladu se zvýše uvedenými změnami v imigrační politice a zákonech se ustupovalo od restriktivní až diskriminační politiky bílé Austrálie. Kontinent byl čím dál zalidňován imigranty mimo-britského původu a stával se tak multikulturní zemí. Jednotlivá fakta, která přispívala ke vzniku multikulturní politiky, jsou podrobněji popsána v následující kapitole, stejně jako oficiální zrušení politiky bílé Austrálie v roce 1973.

4.1 Období let sedmdesátých, za vlády Gougha Whitlama a Malcoma Frasera

Labouristická strana v čele s Goughem Whitlamem se dostala k moci v roce 1972, právě od této doby se stalo téma imigrace jedním z předních (Ganley, 2006). Tato politická strana se soustředila v oblasti imigrační politiky zejména na podporu ekonomiky, zaměstnanosti, bydlení a sociálních potřeb. Veškerá pomoc byla založena na nediskriminačním přístupu a současně i odstoupení od politiky bílé Austrálie. Pasáž o bílé Austrálii byla z politických programů odstraněna již v roce 1965 a v roce 1966 došlo k zrušení většiny restriktivních prostředků, kdy vláda liberálů oznámila, že imigranti by měli být přijímáni na základě jejich dovedností a schopností v rámci integrace, kvalifikace (Richards, 2008). Za Whitlamovy vlády došlo v roce 1973 k oficiálnímu zrušení politiky bílé Austrálie, ale až od roku 1975 byly jakékoliv rasistické a diskriminační projevy zakázány zákonem. Přechodu od této politiky předcházelo schválení Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace, která v rámci zahraniční politiky ukončila vylučování osob neevropského původu (Ganley, 2006).

Ministr pro imigraci, Al Grassby, v roce 1973 popisoval cíle vlády dosáhnout multikulturní Austrálie prostřednictvím změn právních předpisů v rámci státního občanství (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Zákon o občanství byl v tomto roce přejmenován na Australský zákon o občanství (Australian Citizenship Act). Byly kladeny stejné požadavky ohledně pobytu, občanských práv a povinností, jazykových schopností a zkušeností na všechny žadatele o australské občanství. Téhož roku však opoziční strana prohlásila, že hlavním cílem je

homogenní populace, což svědčí o nedosažení všech záměrů v tomto období. Homogenita a nediskriminační přijímání všech přistěhovalců se totiž vzájemně vylučují.

Právě výše jmenovaný Al Grassby byl brán jako jeden z politiků, kteří učinili nejvíce reforem a změn v rámci imigrace v Austrálii. Podařilo se mu zavést nový bodový systém, zkrátit nutný pobyt v Austrálii k získání občanství z pěti let na tři, zpřístupnil programy asistované migrace lidem všech etnik a kultur a usnadnil přístup studentům nepocházejících z Evropy. Ve své slavné řeči Multikulturní společnost pro budoucnost (A Multicultural Society for the Future) popsal svou představu o australské společnosti jako „jednotný národ“ („family of the nation“), tím chtěl nastínit svůj zájem o zlepšení podmínek pro neanglicky mluvící přistěhovalce a akceptovat právo odlišnosti každého jedince (Ganley, 2006).

Během Whitlamovy vlády došlo k mnoha změnám zaměřeným na pomoc při usazování a integraci imigrantů. Například zřízení různých služeb k lepšímu usídlení, patřící pod Ministerstvo pro imigraci v roce 1973 nebo zavedení telefonních tlumočnicků v roce 1974 (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Došlo tedy k výraznému zvýšení počtu lidí, kteří získali občanství a stali se tak právoplatnými občany Austrálie, nicméně se snížilo celkové množství přijatých imigrantů. Reformy během výše zmiňované vlády se tedy v rámci počtu mimoevropských přistěhovalců nijak neprojevíly. Mezi zdrojové země mimo Velkou Británii a Irsko patřily dále Jugoslávie, Libanon, Nový Zéland a Řecko.

Do roku 1971 byli původní obyvatelé Austrálie, aboriginci, vyloučeny ze všech sčítání lidu na území státu. Postoj vůči aborigincům byl od roku 1972 výrazně změněn, mohli cestovat do zahraničí a byly zrušeny rasově založené statistiky. Změnou ústavy byli aboriginci začleněni do australské populace v rámci sčítání lidu. Následně v roce 1972 se vytvořilo samostatné ministerstvo pro otázky týkající se aboriginců (DAA).

V roce 1975 se k moci dostala vláda Malcoma Fräsera, očekávalo se, že tento premiér od multikulturní politiky odstoupí. Nicméně se tak nestalo a Fraser dokonce dále tuto politiku prosazoval a určil její přesnou definici, podle tohoto premiéra se stal multikulturalismus řídicí strategií managementu. Politici začali akceptovat dosud existující úroveň kulturní různorodosti a multikulturalismus pojali jako strategii, která řídí tuto rozmanitost (Ganley, 2006). Fraserova vláda udělovala amnestii těm, kteří zůstali v zemi déle než jim vízum povolovalo a stali se tak „zakázanými imigranty“ (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

John Menadue, státní úředník za vlády obou premiérů Whitlama i Fräsera, poukázal na fakt, že v tomto období nebyl počet imigrantů natolik vysoký, aby byla multikulturní politika pořádně vyzkoušena, a tudíž brána za fungující. Dále uvedl, že Fraser byl odpovědný za přijetí velkého počtu indo–čínských uprchlíků po pádu Saigonu v roce 1975, tento fakt také přispěl k odstoupení od politiky bílé Austrálie (Richards, 2008). Fraser byl považován za dalšího významného reformátora této doby s velkou inspirací pracoval v oblasti imigrace a multikulturalismu. Tento premiér bojoval proti politice bílé Austrálie jako žádný před tím. Na rozdíl od jeho nástupců se vášnivě snažil změnit postoj celého národa.

Australský parlament sestavil v roce 1977 čtyřčlennou komisi v čele s Frankem Galballym. Důležitým mezníkem v přechodu k multikulturalismu byla zpráva této komise z roku 1978, která prozkoumala programy a služby věnované imigrantům. Tento podrobný program byl založen na čtyřech zásadách, které měly zajistit soudržný rozvoj Austrálie jako sjednocený a multikulturní národ. Tyto principy byly (Henry, 2013):

I. Všichni Australané musí mít přístup ke všem službám a programům a stejnou možnost realizovat své schopnosti a potenciál.

II. Každý si může udržet svou identitu bez jakéhokoliv znevýhodnění, ale měla by mu být poskytnuta pomoc a podpora k přijetí a pochopení ostatních kultur.

III. Speciální programy a služby pro migranty zůstaly nutností, potřeby přistěhovalců by měly být splněny v rámci těchto programů a to v rámci celých komunit.

IV. Pro rychlejší adaptaci a dosažení soběstačnosti migrantů by měly být programy a služby konzultovány právě přímo s přistěhovalci.

Galballyho zpráva představovala reálný počátek multikulturní politiky v rámci celého území Austrálie a hlavních vládních i nevládních organizací. Není pochyb, že právě tato zpráva byla za Fraserovy vlády hlavním příslibem multikulturalismu, období multikulturní politiky lze tedy rozdělit na éru před a po Galballyho zprávě.

V roce 1979 byl zaveden systém bodování (NUMAS), který nahradil předešlý systém výběru imigrantů. Hlavními posuzovanými faktory byly vzdělanost, zodpovědnost, jazykové a profesní dovednosti. Uchazeči získávali určité počty bodů za úroveň anglického jazyka, dosažené vzdělání a podobně. Tento model byl podobný kanadskému a jeho cílem bylo zvýšit věcnost rozhodování v individuálních případech, neplatil pro uprchlíky ani pro rodinný program (DIMA, 2001). Tento systém byl však následně kritizován, jelikož důležitou složkou byla jazyková znalost, což některými bylo bráno jako diskriminace přistěhovalců z neanglicky mluvících zemí.

4.2 Období let osmdesátých, od Malcoma Frasera k vládě Boba Hawka

V osmdesátých letech byl kladen důraz na cílenou migraci kvalifikovaných lidí a to zejména do oblastí, kde byl nedostatek pracovní síly, ovšem pod stálou kontrolou zákona o pracovních smlouvách imigrantů (Contracts Immigration Act) (Teicher, Shah, Griffin, 2000). Od osmdesátých byly ztíženy podmínky pro vstup do Austrálie. Všichni cestující vstupující do země se museli prokázat pasem, tím se omezilo zneužívání dříve nekontrolovaných cest mezi Novým Zélandem a Austrálií.

Regularizace⁶ v roce 1980 podpořila ty, kteří nemají trvalé bydliště, aby o něj mohli opětovaně zažádat i v případě, že v minulosti tuto možnost odmítli. V roce 1981 byly zavedeny nové vízové kategorie, které zvýhodňovaly zejména ty s potřebnými dovednostmi a také ty, kteří již měli v Austrálii založenou vlastní rodinu. Od roku 1982 byla zrušena asistovaná migrace s výjimkou uprchlíků (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

V roce 1981 požádal ministr pro imigraci a etnické záležitosti, aby australský institut multikulturních záležitostí (AIMA) provedl zhodnocení Galballyho zprávy. Institut měl za úkol (Ganley, 2006):

I. zhodnotit, zda je zpráva účinná;

II. určit, zda byly dosaženy cíle zprávy;

III. určit, zda cíle a doporučení této zprávy jsou nadále v platnosti;

IV. zhodnotit, zda cíle a doporučení by měly být sledovány a dodržovány i v budoucnu, popřípadě jaké změny by měly být provedeny.

Hodnocení AIMA doporučilo další zaměření na znalost anglického jazyka, hlavními cestami a doporučeními bylo: zvýšit nábor zaměstnanců, kteří používají i druhý jazyk, ve státním sektoru; vytvářet roční zprávy ohledně angličtiny jako druhého jazyka (ESL) v rámci programů ve školách; poskytování státních akreditací překladatelům a tlumočnickům a jednotná pravidla pro tyto pracovníky v australském právním systému a nastínit základní přehled multikulturní politiky do terciárního vzdělání; upravit veškeré zákony, aby nedocházelo k diskriminaci imigrantů. Státní občanství by mělo být jedinou podmínkou k získání zaměstnání a pro všechny zaměstnance mají platit stejná pracovní práva (Ganley, 2006).

V souladu s odstraněním diskriminace založené na rozdílnosti pohlaví, rodinného stavu a státní příslušnosti vznikl nový návrh zákona o australském občanství v roce 1984. Podmínka ohledně anglického jazyka byla změněna z dostačující na základní úroveň a uchazeči o občanství, kterým je více než 50 let byli naprosto vyňaty z této jazykové podmínky. Zvláštní definice britského občana byla zrušena, aby zákon odrážel národní identitu všech Australanů (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Během osmdesátých let tak došlo k výraznému poklesu imigrantů z Velké Británie, zatímco země jako Vietnam, Malajsie a Filipíny patřily mezi pět hlavních zdrojových států. Poprvé byl tedy počet přistěhovalců z Asie vyšší než z Velké Británie.

Rozsáhlá studie Ekonomické důsledky imigrace v Austrálii vydaná v roce 1985, poukázala na řadu pozitivních dopadů imigrace v oblasti australské ekonomiky (DIMA, 2001). Z průzkumu Ministerstva pro imigraci vyplynulo, že každým přistěhovalcem bylo v průměru vytvořeno 14 nových pracovních příležitostí a do státní pokladny byly odvedeny značné sumy z podnikání

---

⁶Jedná se o opatření státu v rámci migrační politiky, umožňující cizincům, kteří nemají trvalé bydliště, uzákonit trvale nebo dočasně pobytový status v hostitelském státě.

těchto migrantů. Pro období 1986–1987 byl zvýšený plánovaný příjem přistěhovalců na 115 tisíc s cílem udržet hospodářský rozvoj v Austrálii (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Z toho vyplývá, že imigrační politika byla v tomto období nastavena přínosně pro další ekonomický vývoj australského kontinentu.

Zpráva výboru (CAAIP) z roku 1988 zkoumala klíčové otázky ohledně imigrace v Austrálii, zejména veřejné mínění o migračním programu, mimoevropské migraci a pojmu multikulturalismu. Tato zpráva doporučila státní reformy zahrnující rozdělení imigrace do 3 kategorií: imigrace v souladu s rodinnými vazbami, imigrace na základě dovedností a imigrace v rámci humanitární pomoci. Byl založen národní úřad pro uznávání zahraničních zkušeností a dovedností získaných mimo Austrálii (DIMA, 2001). Tato zpráva sloužila mimo jiné i jako určité doporučení o rozsahu migračního programu a jak vzdělávat australskou veřejnost o cílech a přínosech imigrace. Rok 1989 byl vyhlášen rokem podpory získávání občanství, tehdejší vláda rozeslala dopisy do domácností uchazečů o australské občanství. Tento dopis vyzýval a podporoval všechny žadatele o občanství. Ve stejném roce došlo ke změně zákona o imigraci, která zavedla zákonný nárok na speciální víza nebo povolení k pobytu na základě dovedností a zkušeností uchazeče. (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

V prvních letech 80. let došlo ke snížení počtu přistěhovalců, což je patrné z Tabulky č. 2, z důvodu zpřísnění podmínek vstupu do země. Od roku 1984, kdy vyšel v platnost výše uvedený nový návrh zákona o australském občanství (který zjednodušil vstup migrantům z neanglicky mluvících zemí) se tato suma opětovně zvyšovala a postupně přibližovala hodnotám z počátku tohoto období.

Tabulka č. 2: Počty přistěhovalců v období 1980–1989

Rok	Počet přistěhovalců
1980–81	110 689
1981–82	118 031
1982–83	93 011
1983–84	68 813
1984–85	77 508
1985–86	92 590
1986–87	113 541
1987–88	143 466
1988–89	145 316

Zdroj: DIAC, 2007, vlastní úprava

Hawkaova vláda vytvořila v roce 1989 národní program, kterým stanovila základní principy a hodnoty multikulturní politiky. Tyto zásady zahrnovaly (Henry, 2013):

- I. právo vyjádřit kulturní dědictví, jazyk a víru každého jedince;
- II. právo na rovné zacházení a stejné příležitosti neohledně na rasovou, jazykovou, náboženskou a pohlavní diferenciaci;
- III. možnost rozvíjet a využívat individuální schopnosti a talent;
- IV. povinnost všech Australanů přijmout základní principy australské společnosti;

V. pochopení, že vyjádření vlastní kultury a víry přináší vzájemné přijetí práv ostatních jedinců.

Stanovené principy a práva tak ujasnila vzájemné vztahy jednotlivých kulturně odlišných skupin jedinců ve společnosti, kdy každý jedinec (bez ohledu na jeho původ) má stejná práva a povinnosti. Hawkaova vláda tím chtěla jednoznačně nastavit pravidla fungování multikulturní politiky v Austrálii.

4.3 Období let devadesátých, od Paula Keatinga k vládě Johna Howarda

Na počátku 90. let docházelo ke snižování počtu imigrantů oproti minulým obdobím. V období 1992–93 bylo v plánu přijmout dokonce 1,5x méně migrantů než v předchozím roce. Z jedenácti profesí, které byly brány jako prioritní, zůstaly již jen čtyři. Imigrace a tedy i její politika se zaměřovala spíše na ekonomické hledisko nežli na zvyšování počtu obyvatel, tudíž cílem bylo zaplnit zejména ta místa, kde byl nedostatek pracovních sil. Zužující nabídka práce vedla k poklesu ročního migračního salda až na necelých 35 tisíc, což byl jeden z nejnižších počtů od druhé světové války (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009). Nicméně docházelo v tomto období také ke stárnutí populace, proto se imigrační program soustředil na přilákání a zjednodušení vstupních podmínek zahraničním studentům. Přilákání mladých lidí vedlo ke zlepšení celkové ekonomické situace a to hned z několika důvodů. Vzdělané osoby se mohou uplatnit v oblastech kvalifikované práce a také nabídnout pracovní příležitosti dalším občanům., v souladu s tím přispívají do státní pokladny. Předpokládá se, že se mladí lidé budou v budoucnu reprodukovat, čímž se zvýší podíl mladých osob a vyrovná tak vysoký počet lidí ve věkové kategorii 65 let a více.

Změna zákona o migraci v roce 1992 právně uzákonila imigrační program zavedením univerzálního vízového systému. Tato reforma také rozvinula proces hodnocení v rozhodování týkající se migrace. Hlavním záměrem bylo regulovat příchod a přítomnost osob v Austrálii, právě prostřednictvím jednotného vízového systému a stanovit tak efektivní prostředky pro vstup lidí, kteří nebyli australskými občany. Labouristická Keatingova vláda hledala tedy rovnováhu mezi usnadněním vstupu pro přistěhovalce v rámci specifických cílů (pracovní místa) a kontrolou nad lidmi, kteří nesplňovali dle zákona požadavky pro imigraci (DIMA, 2001). Dále se například zjednodušily migrační požadavky v rámci obchodní činnosti, tudíž počet víz vydaných na základě pracovních zkušeností se ztrojnásobil. Množství kvalifikovaných přistěhovalců přesáhlo 50 % celkového počtu imigrantů, neboť i bodový systém byl upraven tak, aby nalákal zejména uchazeče s odbornými zkušenostmi a dovednostmi.

Paul Keating měl během svého působení dva ministry pro imigraci, Gerryho Handa, který byl ministrem za Hawkovy vlády a také ministrem záležitostí týkající se původního obyvatelstva, a od roku 1993 měl dále senátora Nicka Bolkuse, jenž byl původem Řek. Měli tedy oba značné stoupence u etnických menšin. Hand se snažil řídit daným migračním programem a snížit tak nezaměstnanost ve vybraných oborech, také prosazoval, aby se zvýšil počet imigrantů, kteří byli rodinnými příslušníky Australanů (tzv. sloučení rodin). Hand v roce 1992 zavedl povinné

detenční tábory pro asijské uprchlíky (Betts, 2003). Téhož roku vláda začala vydávat čtyřletá ochranná víza, místo dosud přidělovaného trvalého pobytu. V době, kdy se stal Bolkus ministrem se uskutečnilo „Rozhodnutí“ z 1. listopadu 1993 zjednodušující získání trvalého pobytu osobám, kteří v Austrálii žili pouze dočasně a měli status uprchlíka. Týkalo se to hlavně čínských občanů, kteří měli povolen výše uvedený dočasný (čtyřletý) vstup do země a neměli tak žádnou jistotu ohledně jejich budoucnosti, z nichž mnozí přišli po masakru na náměstí Nebeského klidu v roce 1989. Nicméně po roce 1996 byla znovu obnovena čtyřletá ochranná víza za vlády Johna Howarda (Jupp, 2007).

Keatingova vláda vyzdvihovala, že je Austrálie součástí Asie, a zaměřila se na problematiku týkající se domorodých obyvatel. Byly zrušeny striktní regulace humanitárních víz a poté založena lidštější nařízení. Žadatel o humanitární vízum musel dokázat přímou hrozbu na jeho osobu, nemuselo tedy jít o celou ohroženou skupinu lidí. Pokud budeme hovořit o uprchlících, stále zůstala v platnosti formulace v protokolu OSN z roku 1967⁷.

Během třináctileté kombinace Hawkovy a Keatingovy vlády byla imigrační politika neurčitá a výrazně zpolitizovaná. Přes 70 % veřejnosti si myslelo, že počet přistěhovalců byl příliš vysoký, stejný názor měli občané i ohledně zájmu o imigranty. Během tohoto období se vystřídalo 7 různých ministrů, a důležitost migračního programu v rámci národního zájmu byla tedy dosti nejasná.

Howardova vláda přišla velice rychle s novými imigračními reformami, zatímco ta předešlá se soustředila na zmenšení objemu přijatých migrantů, Howardovy změny měly za cíl snížit především sociální náklady a zvýšit ekonomické zatížení migračních programů. Tato vláda nebrala příliš ohledy na etnické komunity a přistěhovalce v rámci rodinných příslušníků. Všichni přistěhovalci (s výjimkou uprchlíků a azylantů) neměli nárok na pomoc ze strany úřadu sociálních služeb a případné speciální výhody byly téměř zrušeny. Žádosti o vízum podávané manželskými páry a snoubenci byly taktéž podrobeny přísnější kontrole. Víza jim byla přidělena nejprve po dobu dvou let a následně mohla být prodloužena v okamžiku, kdy se potvrdilo, že manželství je skutečné a nadále trvá (Betts, 2003).

Vládní podpora multikulturní politiky se snižovala se snahou o ideální kulturní jednotu, asimilaci a integraci. V roce 1997 byl zřízen Mezinárodní multikulturní poradenský koncil (NMAC) a následně vláda opět zdůraznila práva etnických skupin a zároveň prosazovala australské hodnoty a občanství. Zatímco se považoval úspěch multikulturalismu jako zásluha všech Australanů, koncil (NMAC) v roce 1999 uvedl, že cesta k blahobytu této politiky je založena zejména na dědictví Velké Británie a Irska. Byly to právě tyto země, které se podílely na vyvinutí demokracie, vzájemných sociálních hodnotách a harmonii ve společnosti (Henry, 2013).

---

⁷Protokol týkající se právního postavení uprchlíků z 31. ledna 1967, dostupné na: <http://www.unhcr-centraleurope.org/cz/pdf/zakladni-informace/umluvy/umluva-o-uprchlicich/protokol-z-roku-1967.html>

4.4 Poválečný vývoj politiky pro uprchlíky v Austrálii

Od konce druhé světové války, tedy od roku 1945, Austrálie přijala více než 700 tisíc uprchlíků a lidí v rámci humanitární pomoci. Vysídlené osoby z evropských táborů tvořily nejpočetnější skupinu. V období let 1947 a 1954 se v Austrálii usadilo 170 tisíc vysídlených osob, pocházející zejména z Polska. Za Calwelovy vlády, v roce 1945, bylo založeno první australské ministerstvo pro uprchlíky. Nicméně až v roce 1977 byla přijata komplexní politická ustanovení týkající se uprchlíků, která stanovila cíle a postupy probíhajícího programu (Prime Facts, 2014). Tento program vznikl za Fraserovy vlády s M. Mackellarem, který byl ministrem pro uprchlíky a etnické záležitosti. Mackellar dne 24. května 1977 nastínil základní priority těchto politických opatření. Tyto principy stále tvoří základ australské politiky pro uprchlíky (Prime Facts, 2014):

- I. Austrálie plně uznává svůj humanitární závazek a odpovědnost k uprchlíkům a jejich přesídlování.

- II. Rozhodnutí, zda budou uprchlíci přijati je vždy v rukou australské vlády.

- III. Zvláštní pomoc musí být poskytnuta zejména uprchlíkům v určitých situacích a k jejich přesídlení do Austrálie.

- IV. Není v zájmu všech uprchlíků usadit se v Austrálii a je lepší, pokud se usadí jinde. Nicméně Austrálie ročně přispívá zastupitelstvu pro uprchlíky v rámci OSN (UNHCR), což je hlavní orgán řešící záležitosti přesídlování uprchlíků.

Tato politika vznikla po sjednocení Vietnamu, kdy americká vojska obsadila Jižní Vietnam, která byla následně poražena a stažena z tohoto území. Do roku 1979 bylo v táborech jihovýchodní Asie přes 300 tisíc indo-čínských uprchlíků. V roce 1976, Austrálie reagovala na situaci ve Východním Timoru a Libanonu tak, že přijala stovky uprchlíků z těchto zemí. Uprchlíkům z Timoru a Indočíny byly uděleny zvláštní víza, těm, kteří již v Austrálii setrvali, byl přidělen trvalý pobyt (Prime Facts, 2014).

Od poloviny osmdesátých let byl počet přijatých uprchlíků v rámci humanitárního programu kolem 11 tisíc, od té doby se zvýšil přibližně na 13 tisíc a až na nějaké výjimky se neměnil. Od devadesátých let byl program pro uprchlíky a humanitární program zařazen do imigračního portfolia a v lednu roku 1993 v období Keatingovy vlády byl humanitární program oddělen od obecného migračního. Od sedmdesátých a osmdesátých let byly výsledky ohledně uprchlíků v rámci humanitárního programu publikovány komplexněji (Phillips, 2011).

Více než 140 zemí ratifikovalo úmluvu OSN a protokol o postavení uprchlíků, ale pouze devět států vede určité programy pro přesídlení těchto osob. Pokud jde o přesídlování uprchlíků je Austrálie na jednoho obyvatele jednou z nejtědřejších zemí. Potíží pro tamní vládu je nutnost zachovat podporu humanitárního programu ze strany veřejnosti, neboť ročně přichází do země okolo 13 tisíc uprchlíků. Problémem je udržení integrity tohoto programu, jelikož se šíří počet neoprávněných žadatelů o azyl, kteří jsou většinou skutečnými uprchlíky, ale jedná se o lidi, kteří do země přijedou na základě vykořisťování a pašeráctví (Prime Facts, 2014).

Termíny žadatel o azyl a uprchlík bývají často nesprávně používány a zaměňovány. Žadatelem o azyl je osoba, která vyžaduje mezinárodní ochranu, ale dosud nemá nárok na status uprchlíka. Uprchlíkem je člověk, který dle úmluvy z roku 1951 o právním postavení uprchlíků získal toto postavení (Phillips, 2011). Výše zmíněná úmluva definuje uprchlíka jako osobu: která díky oprávněným obavám z pronásledování z rasových, náboženských, národnostních, politických či obecně sociálních důvodů, se nachází v zemi mimo svou státní příslušnost a není schopen z důvodů uvedených obav využít ochrany dané země. Pojem uprchlík se nevztahuje na osoby nebo skupiny lidí, kteří opouštějí zemi pouze z důvodu války nebo jiných občanských nepokojů, hladu, přírodních katastrof nebo jen čistě pro zlepšení životní úrovně. Dle UNHCR uprchlíci prchají kvůli nebezpečí pronásledování a nemohou se tedy bezpečně vrátit do země původu (Phillips, 2011).

Kapitola 5

Vývoj imigrace a imigrační politiky v 21. století

5.1 Imigrační politika od období vlády Johna Howarda

Tato kapitola se nejprve vrací zpět do roku 1996, kdy se stal po federálních volbách premiérem již výše zmiňovaný liberál John Howard. Tento premiér kritizoval některá opatření předešlých labouristických vlád v rámci imigrační politiky, například vysoký počet přistěhovalců z Asie, pomoc imigrantům po příjezdu do země či formu australského multikulturalismu. Negativní postoj Hawkovy vlády k multikulturalismu se odráží i v neochotě používat oficiálně tento termín (Henry, 2013). Během Hawkovy vlády došlo k výraznému snížení počtu přistěhovalců. V níže uvedené Tabulce č. 3 je uvedeno, že zejména v prvních 5 letech, tedy v rozmezí let 1995–96 do 1997–98, se počet imigrantů snížil o více než 20 tisíc.

Tabulka č. 3: Počty přistěhovalců v období 1995–2007

Rok	Počet přistěhovalců
1995–96	99 139
1996–97	85 752
1997–98	77 327
1998–99	84 143
1999–00	92 272
2000–01	107 366
2001–02	88 900
2002–03	93 914
2003–04	111 590
2004–05	123 424
2005–06	131 593
2006–07	140 148

Zdroj: DIAC, 2007, vlastní úprava

Ve sčítání lidu v roce 2001 uvedlo přes 620 tisíc lidí, že do Austrálie přijelo právě v období po roce 1996, což je přes 3 % tehdejší populace (Hugo, 2001) Od roku 1995 převládali imigranti z Oceánie, což bylo způsobeno hlavně přistěhovalci z Nového Zélandu, čímž tato země nahradila Velkou Británii, která byla doposud hlavním zdrojovým státem. Dalším významným

regionem, z kterého pocházelo čím dál více lidí, byla Subsaharská Afrika, počet imigrantů z této oblasti se v období let 1995–2001 zdvojnásobil. Imigranti z Jižní Afriky na australském kontinentě dominovali již delší dobu, nicméně v rámci celého afrického kontinentu se přidali země jako Zimbabwe, Etiopie a Somálsko. Afričané tedy přispěli k dalšímu rozměru australského multikulturalismu. Nejvíce imigrantů pocházelo především z Evropy a bývalého Sovětského svazu, avšak i v tomto ohledu došlo k určitým změnám. Přibývalo zejména uprchlíků z bývalé Jugoslávie a východní Evropy (Hugo, 2001). Austrálie již po řadu let počítá s imigrací jako s prostředkem k růstu kvalifikované pracovní síly. Z uvedeného sčítání vyplynulo, že 23 % obyvatel bylo k roku 2001 narozených v zámoří. Naopak počet Australanů žijících trvale nebo dlouhodobě v zahraničí byl pouze přes 850 tisíc, což se rovná zhruba 4,5 % (Hugo, Rudd, Harris, 2003).

Imigrační politika byla zaměřena hlavně na problematiku týkající se nelegálních imigrantů připlouvajících na lodích, jejichž počet začal rapidně stoupat. Uprchlíci byli přepravováni na lodích v oblasti Indonésie do míst, která byla brána jako území patřící Austrálii, například Vánoční ostrov. Poté získali statut uprchlíka a mohli následně žádat o vízum na australském kontinentě. Howardova vláda tedy v roce 1999 zavedla dočasná ochranná víza (TPV) a těmto osobám byl přidělen azyl, tento krok měl sloužit zejména k odrazení dalších neoprávněných příjezdů. Víza byla udělována na dobu maximálně 3 let a poté mohli uprchlíci žádat o stálou ochranu nebo byli nuceni vrátit se zpět domů (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

Nejnámějším případem v otázce uprchlíků byla norská loď Tampa, která v roce 2001 zachránila přes 430 utečenců z Afghánistánu, Pákistánu a Srí Lanky. Původním plánem bylo vylovení těchto lidí na Vánočním ostrově, kde mělo dojít k prověření jejich žádostí o azyl, ale zde nemohla loď zakotvit, jelikož australská vláda nepovolila vstup na jakékoliv území tohoto kontinentu. Loď se sice i přes zákaz dostala do australských vod, ale John Howard stále opakoval, že tyto uprchlíky Austrálie nepřijme. Nakonec Austrálie navrhla vylovení těchto lidí na Papue-Nové Guinee, kde byli rozděleni, část byla letecky přepravena na Nový Zéland a větší skupina získala azyl na ostrově Nauru. Australská vláda byla po této aféře velmi kritizována, zejména vládou Norska, která tvrdila, že rozhodnutí Johna Howarda bylo nehumánní, jelikož na Tampě spousta lidí trpěla hlady a byli ve špatném zdravotním stavu. Co australskou vládu vedlo k tomuto rozhodnutí? Pochopitelně strach, jelikož země, ze kterých utečenci pocházeli jsou plné zbraní a terorismu. Dále nejspíše fakt, že Austrálie v těchto letech přijala okolo 100 tisíc imigrantů ročně a dále přes 10 tisíc uprchlíků. Právě proto začala přísněji dohlížet na okolnosti týkající se nelegálního uprchlictví (Poynting, Mason, 2007).

Následně v září 2001 Parlament, za podpory obou politických stran (ALP a Koalice), navrhl změnu v zákoně o migraci, která se týkala vyjmutí některých míst z migrační zóny a byla známa pod názvem „Tichomořské řešení“ (Pacific Solution). V rámci tohoto řešení byly z migrační zóny vyjmuty ostrovy v Tichém oceánu jako: Kokosový ostrov, Vánoční ostrov, ostrovy Ashmore a Cartier. Pro nelegální uprchlíky to tedy znamenalo, že po příjezdu na jakýkoliv z uvedených ostrovů, nemohli již zažádat o azyl v Austrálii. Místo toho byla uzavřena dohoda, že tyto osoby přijmou v záchytných střediscích, vybudovaných na ostrově Nauru a Papue

Nové–Guinee. Zde uprchlíci pobývali po dobu, než zpracovly jejich žádosti o azyl. Osoby, kterým byl udělen statut uprchlíka, měli být následně převezeny do jiných zemí, přednostně do Austrálie. Většina z těchto uprchlíků (přes 60 %) byla přesídlena do Austrálie a zbylá část do zemí jako je Nový Zéland, Kanada, USA či do Švédska. Tichomořské řešení sice snížilo počet uprchlíků, kteří by byli zadrženi na pevnině, nicméně bylo v rozporu s mezinárodním právem pro uprchlíky. Hned z několika hledisek bylo toto opatření kritizováno, bylo finančně nákladné a psychologicky škodlivé pro zadržené (Phillips, Harriet, 2013).

Australská rada pro občanství v roce 2000 vydala zprávu s názvem Australské občanství pro nové století, která přezkoumala jak samotnou koncepci občanství a doporučené změny, tak i modernizaci zákona o občanství. Jedním z klíčových bodů bylo zrušení Sekce 17 v australském zákoně o občanství z roku 1948, aby Australané nepřišli o svá občanství v situaci, kdy získají občanství jiného státu. Tento fakt se řešil po mnoho let a byl součástí lobování, zejména ze strany vystěhovalců. Nicméně v roce 2002 vláda učinila významné změny v tomto zákoně a zavedla dvojí občanství pro Australany a pro děti do 25 let byla zavedena možnost se registrovat jako Australan, pokud se narodili mimo australský kontinent, ale jejichž rodiče byli občany této země (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

Ministerstvo pro imigraci a multikulturní záležitosti (DIMA) vydalo v roce 2006 dokument o hlavní podstatě znalostního testu k získání australského občanství. V tomto dokumentu tehdejší tajemník ministra pro imigraci a multikulturní záležitosti uvedl, že je důležité, aby noví přistěhovalci akceptovali a pochopili australský způsob života a společenské hodnoty, řídili se jimi a přijali je za vlastní. Tento dokument popsal podstatu testu, jako podporu integrace a zajištění určité znalosti anglického jazyka u žadatelů o australské občanství. Byla to pochopitelná reakce na skutečnosti, spojené s muslimskou kulturou. Test měl především zabránit přistěhování muslimů. Jednalo se o teroristické útoky 11. září 2001 v USA, bombové útoky na Bali, ale také o časté případy znásilnění v Sydney, zaznamenaných u libanonských rodin. Zákon o australském občanství (Australian Citizenship Act) z roku 2007, který byl obnovou toho z roku 1948, zavedl mnoho opatření ohledně národní bezpečnosti. Žadatel musel pobývat v Austrálii alespoň 4 roky, včetně 12 měsíců trvalého pobytu. Test, který musel žadatel složit se skládal z 20 otázek a kromě znalosti anglického jazyka musel žadatel prokázat znalosti australské historie a kultury. Opatření, vyplývající z testu, sloužila k získání všeobecných znalostí, které potenciální občan potřeboval k úspěšné integraci do australské společnosti (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

Reakcí opoziční strany byla předvolební kampaň v roce 2007, která se zaměřila zejména na změny v oblasti přistěhovalectví. Slibovala, že po svém zvolení zruší „Tichomořské řešení“, všichni uprchlíci získají stálou ochranu namísto dočasné, omezí zadržování těchto lidí a záchytná střediska budou opět řízena veřejným sektorem a vytvoří také nový tribunál, který se zaměří na otázky týkající se uprchlíků. Tato strana v čele s Kevinem Ruddem federální volby vyhrála v únoru 2008. Následně bylo oficiálně zrušeno „Tichomořské řešení“. Poslední žadatelé o azyl na ostrově Nauru byli tedy přesídleni do Austrálie. Ruddova vláda oznámila, že se uprchlíci již nemohou zdržovat na ostrovech Nauru a Manus, a neoprávněné lodní příjezdy se

budou řešit na Vánočním ostrově, který i nadále zůstal vyňat z australské migrační zóny. Všichni žadatelé o azyl podstupovali proces posouzení nestatutárního postavení uprchlíka a měli právo na finanční poradenství a právní zastoupení v tomto procesu. Rozhodnutí podléhala vnější kontrole ze strany veřejného ochránce imigračních práv, předešlá vláda neposkytovala jakékoliv přezkoumání, nicméně osoby neměly stále stejná práva, která byla poskytována lidem, kteří byli přijati přímo na australském kontinentu⁸ (Phillips, Harriet, 2013).

V období 2008–09 přijala Austrálie rekordních 190 tisíc imigrantů v rámci trvalé migrace, jednalo se zejména o kvalifikované osoby. Nicméně tento počet byl o více než 20 tisíc snížen hned v následujícím roce s dopadem celosvětové hospodářské krize. Ruddova vláda se také zavázala, že změní test k získání australského občanství, jelikož byl dle jejich názoru příliš obtížný a diskriminační. Příručka, která pomáhala žadatelům byla přepsána do základní angličtiny a otázky byly zaměřeny spíše na znalosti obsažené v zavazujícím slibu (uchazeč při získání občanství skládá speciální slib) než na australskou historii a kulturu (Klapdor, Coombs, Bohm, 2009).

Během vlády Kevina Rudda došlo k několika změnám v imigrační politice, které sloužily především k lepší kontrole toků přistěhovalců a uprchlíků. V roce 2008 ministr pro imigraci a občanství Chris Evans ve svém projevu oznámil, že v rámci hraniční kontroly jsou nutná povinná zadržení 3 skupin osob, cílem bylo podpořit imigrační program. První skupinou byli lidé, kteří přijeli neoprávněně. Do druhé patřily osoby, které nebyly občany a představovaly jistou hrozbu pro společnost. Třetí skupinu tvořili taktéž lidé, kteří nebyli občany a opakovaně odmítli splnit požadavky pro získání občanství či víza. Předěšlo se tak zdravotním, identifikačním a bezpečnostním problémům. Zadržování by neměly být rodiny s dětmi, doba, místo a poskytování služeb zadrženým lidem měly pravidelně podléhat kontrole a držení osob v zachytných centrech se snížilo na co nejkratší možný čas. Tyto změny měly vést k zacházení s těmito osobami v souladu se zákonem a humánními hodnotami. Nová imigrační politika považovala zadržování osob spíše jako poslední možnost jednání, než jako standardní postup. Jednou z hlavních změn v imigrační politice v období Ruddovy vlády také byla, že zadržené osoby nebyly odpovědné za náklady spojené s jejich zadržením. V roce 2010 musela tato vláda pozastavit zpracování nových žádostí o azyl, jelikož připlouvajících lodí s uprchlíky přibývalo (Phillips, Harriet, 2013).

Vláda vedená Kevinem Ruddem se snažila opětovně podpořit multikulturalismus a zvrátit tak trend vlády minulé. Byl založen nový Mezinárodní multikulturní poradenský koncil (NMAC), který vláda zřídila na pomoc v otázkách sociální soudržnosti kulturní i náboženské různorodosti; překonávání rasismu a nesnášenlivosti; sociálních a ekonomických výhod právě díky zmíněné kulturní pestrosti a v otázkách, týkající se sociálního začlenění migrantů do australské společnosti (Henry, 2013).

---

⁸ Vláda Julie Gillardové rozhodnutí předešlého premiéra v roce 2012 zrušila a přesunula detenční zařízení zpět na Papuu Novou–Guineu a ostrov Nauru, kvůli zvýšení lodní dopravy v tomto období.

V roce 2010 došlo ke změně ve vedení labouristické vlády, novou premiérkou se stala Julie Gillardová, která chtěla hlavně snížit celkovou imigraci a vypořádat se s problémem přelidnění v záchytných centrech na Vánočním ostrově. Tato vláda přišla s řešením ve Východním Timoru, kde měla být zřízena nová záchytná střediska. Jednání následně zhroutila. Vláda Gillardové byla nadále zastáncem řešení zpracování žádostí mimo australský kontinent. Nicméně náhradní řešení ve Východním Timoru ani v Malajsii neuspěla a jmenovaná vláda rozhodla, že někteří žadatelé o azyl obdrží dočasná víza. Po dobu vyřizování jejich žádosti nebudou pobývat v detenčních zařízeních. Ministr pro imigraci a občanství v roce 2011 rozhodl, že skupina žadatelů o azyl, která byla již dlouhodobě zadržena v záchytných centrech, získá dočasná víza. Vláda Julie Gillardové se vrátila zpět k jednotnému zpracovávání víz pro imigranty připlouvajících na lodích. A i pro ty, kteří se dopravovali vzduchem (letecky, balónem apod.), důležité tedy bylo, že pro všechny uprchlíky platila stejná pravidla bez ohledu na způsob jejich dopravy (Phillips, Harriet, 2013).

V roce 2011 vláda zahájila novou multikulturní politiku s názvem „Lidé Austrálie“, čímž se znovu potvrdilo, že je tento národ kulturně různorodý, ale kompaktní. Vláda také rozhodla o založení trvalé australské multikulturní rady, která měla za úkol doporučovat nová politická opatření při vzniku problémů či rizik v rámci imigrace a uprchlictví. K podpoře multikulturalismu dochází nejen ze strany vlády, ale i nevládních organizací, z nichž některé nadále poskytují mnoho sociálních služeb. Patří mezi ně například Australská multikulturní nadace (AMF) a Australská spolupráce náboženských organizací (APRO) (Henry, 2013).

V roce 2012 počet připlouvajících lodí s uprchlíky na palubě výrazně stoupl, především ze Srí Lanky, vláda se ocitla pod obrovským tlakem a snažila se najít nějaké alternativní řešení politiky pro zadržované osoby. V dubnu roku 2012 australský imigrační výbor vydal zprávu s 31 doporučeními, součástí nadále bylo, že vláda měla mít stále možnost zadržování určitých osob v záchytných centrech, pobyt v těchto střediscích by však neměl přesáhnout 90 dní. Vláda Gillardové přijala 26 z doporučení, včetně 2 zmíněných. Do určité míry tato vláda učinila pokrok v omezení délky zadržení a vydání většího počtu dočasných víz. V roce 2011 bylo téměř 40 % osob v záchytných centrech déle než 12 měsíců do roku 2012 tento počet klesl na necelých 8,5 %. Julie Gillardová vydala oznámení, kde uvedla, že neexistují žádná rychlá a jednoduchá řešení v oblasti těchto politických a humanitárních dilemat, ale nedělat nic je nepřijatelné. Zpráva obsahovala řadu krátkodobých i dlouhodobých opatření, příkladem krátkodobých je opětovné zřízení záchytných středisek na ostrově Nauru a Papuee Nové-Guine, jak je již uvedeno výše. Po 13. srpnu 2012 tedy každý žadatel o azyl byl převezen do zřízených center na ostrovech Nauru a Manus a pokud vyhověl požadavkům byl následně přemístěn do Austrálie nebo jiných zemí. Situace se začala podobat období, kdy vzniklo „Tichomořské řešení“ za vlády Johna Howarda (Phillips, Harriet, 2013).

V červnu roku 2013 byl opět zvolen premiérem Kevin Rudd (červen 2013 – září 2013), který spíše navazoval na Julii Gillardovou, nežli na svou předešlou vládu. Žadatelé o azyl byli nadále ubytováni v záchytných centrech, především na Papuee Nové-Guine. Kevin Rudd popsal svou novou politiku jako tvrdě nastavenou. Mimo jiné chce svými kroky odradit uprchlíky

od cest na přeplněných a vratkých lodích. Pašerákům lidí, kteří používají Indonésii jako tranzitní bod při cestě na Vánoční ostrov, nabídl peněžní odměny, pokud budou hlásit, jaká je situace týkající se uprchlíků (BBC, 2013). V září 2013 v parlamentních volbách vyhrál liberál Tony Abbott, který figuroval na řadě postů za vlády Johna Howarda. K problematice uprchlíků příjíždějících na lodích má celkem radikální postoj. Měl v úmyslu pomocí námořních plavidel zachytit lodě v širém moři a doprovázet je zpět do zemí jejich původu. Ti uprchlíci, kteří se již dostali na území Austrálie nebo některých z ostrovů, budou nadále přesídleni do detenčních center. Otevírá se i možnost, že by se uskutečnila stavba dalšího záchytného centra na území Východního Timoru (Valentine, 2010). O vládě a imigrační politice tohoto liberála není v současnosti příliš informací, dá se tedy jen odhadovat, jakým směrem se bude jeho vláda ubírat. Je kontroverzním katolíkem, který odmítá svatby homosexuálních párů, ale na druhou stranu přispívá k navrácení kultury původních obyvatel.

5.2 Současné migrační trendy a toky

5.2.1 Počty imigrantů a statistická data

V Austrálii existují základní dva zdroje dat ohledně migrace, prvním je Ministerstvo pro imigraci a ochranu státních hranic (DIBP, dříve DIAC, podrobněji níže) a dále australský statistický úřad (ABS). V níže uvedené Tabulce č. 4 jsou uvedeny klíčové migrační statistiky z roku 2008–09, které vychází ze jmenovaného ministerstva.

Z níže uvedené Tabulky č. 4 vyplývá, že australská populace dosáhla v roce 2009 téměř 21,9 milionů, což bylo přes 440 tisíc více než v předešlém roce. Růst populace je tvořen 2 základními složkami, přirozeným přírůstkem a migračním saldem. V posledních letech je populační růst v Austrálii tvořen zejména druhou komponentou. Migrační saldo pro rok 2008–09 tvořilo přes 64 % populačního růstu (DIAC, 2010). Zaznamenán byl i rostoucí počet emigrantů. Migrační saldo v období 2012–13 bylo přes 244 tisíc, oproti předešlému roku opět vzrostlo o 8,6 %. V roce 2012 měl Nový Jižní Wales nejvyšší čistý nárůst, kde leží největší a nejpopulárnější město Austrálie – Sydney, naopak nejnižší byl v Tasmánii (ABS, 2013).

Pohyby jednotlivců a s tím spojené charakteristiky lze sledovat pouze dle migračního salda. Migrační saldo se v Austrálii nepočítá již za 12 měsíců, ale za 16 měsíční období, z důvodu vysokého počtu zahraničních studentů, kteří se během svého studia vracejí domů a jsou započítány do statistik, pokud studují druhým rokem na tomto kontinentě (DIAC, 2010).

Tabulka č. 4: Klíčové statistiky ohledně populace, imigrace, emigrace a státního občanství, 2008–09

Populace	
Počet obyvatel celkem (k 30. červnu 2009)	21 874 900
Počet rodilých Australanů (k 30. červnu 2008)	15 945 917
Počet narozených mimo Austrálii (k 30. červnu 2008)	5 449 311
Přirozený přírůstek (2008–09)	157 792
Migrační saldo (2008–09)	285 347
Imigrace	
Trvalá imigrace celkem	186 421
Migrační program	171 318
Z toho: Počet imigrantů s dovednostmi	114 777
Imigrace rodinných příslušníků	56 366
Počet imigrantů s výjimečnou oprávněností	175
Počet občanů Nového Zélandu	1 596
Počet imigrantů v rámci humanitárního programu	13 507
Dočasná imigrace celkem	3 996 414
Počet návštěvníků	3 328 112
Počet zahraničních studentů	320 368
Imigrace v rámci pracovního programu	194 103
Imigrace za obchodním záměrem	101 280
Ostatní	52 551
Emigrace	
Celkový počet obyvatel odstěhovaných nastálo	81 018
Z toho: Počet narozených v Austrálii	41 249
Počet narozených mimo Austrálii	39 769
Státní občanství	
Počet udělených občanství běžným postupem	86 981
Počet udělených občanství speciálním postupem, na základě původu a opětovným získáním	101 966

Zdroj: DIAC, 2010, vlastní úprava

Následující Tabulka č. 5 ukazuje hodnoty migračního salda dle druhů víz a jednotlivých skupin. Držitelé dočasných víz přispívají k migračnímu saldu nejvíce, o necelých 40 tisíc více než osoby, které mají víza trvalá. Jednotlivými druhy víz se tato práce zabývá v následující kapitole.

Australský statistický úřad uvádí, že v roce 2056 se bude počet obyvatel Austrálie pohybovat v rozmezí 31 a 43 milionů (k roku 2012 činil 22 015 576) a v roce 2101 mez 34 a 62 miliony obyvatel. Z toho 23–25 % bude zastoupeno osobami ve věku 65 let a více. Ve srovnání s rokem 2009, kdy tato skupina obyvatel zaujímalá cca 13 % populace, je to značný nárůst. Stárnutí populace je výsledkem nízké plodnosti v kombinaci s rostoucí střední délkou života. Během příštích 50 let je pravděpodobné, že se také zvýší počet obyvatel ve věku 85 a více. Růst populace a její stárnutí závisí na migrační politice a úrovni imigrace. Přirozený přírůstek, jak je uvedeno níže, příliš populační charakteristiky neovlivňuje.

Tabulka č. 5: Migrační saldo dle jednotlivých skupin a druhů víz, 2011

Skupina a druh víza	Migrační saldo
Dočasná víza celkem	101 809
Odborné vzdělání a školení	244
Vysokoškolské vzdělání	10 992
Ostatní studenti	12 908
Dočasná kvalifikovaná práce	29 556
Návštěvníci	26 718
Pracovní program	35 622
Ostatní dočasná víza	-14 231
Trvalá víza	67 179
Rodinní příslušníci	29 642
Dovednosti	28 362
Výjimečná oprávněnost a humanitární program	9 175
Občané Nového Zélandu	43 276
Občané Austrálie	-8 529
Ostatní	1 944
Celkem	205 679

Zdroj: ABS, 2013, vlastní úprava

Kapitola 6

Vývoj speciálního úřadu pro imigraci, migrační program a základní druhy víz

Následující kapitola se již nezabývá vývojem imigrační politiky Austrálie, ale vývojem speciálního ministerstva pro imigraci, popisem fungování migračního a humanitárního programu a dále přehledem základních druhů víz.

6.1 Ministerstvo pro imigraci a ochranu státních hranic⁹

Ministerstvo pro imigraci (DI) bylo založeno v červenci roku 1945 tehdejším premiérem Benem Chifleyem. Ministerstvo sehrává důležitou roli v oblasti trvalé a dočasné imigrace a australského občanství. Tento úřad je unikátním, ve světě není běžným, například v České republice řeší migrační otázky Ministerstvo vnitra. Od roku 1945 toto australské ministerstvo několikrát změnilo svůj název v souladu se změnami imigračních toků a politik. V roce 1974 se Ministerstvo pro imigraci změnilo na Ministerstvo práce a imigrace (DLI), o rok později se z důvodu uznávání etnických menšin přejmenovalo na Ministerstvo imigrace a etnických záležitostí (DIEA). V roce 1987 tento úřad změnil svůj název na ministerstvo imigrace, místní samosprávy a etnických záležitostí (DILGEA), po roce 1993 se vrátil název z roku 1975 (DIEA). Za Howardovy vlády (1996-2007) tato instituce dostala název Ministerstvo imigrace a multikulturních záležitostí (DIMA). Jelikož se v roce 2001 začaly více projednávat otázky ohledně původního obyvatelstva, změnilo se v tomto roce označení na Ministerstvo imigrace, multikulturních a domorodých záležitostí (DIMIA). Po skončení vlády Johna Howarda dostal název úřadu po dobu jednoho roku podobu bez aboriginských záležitostí a v roce 2007 byl změněn na Ministerstvo pro imigraci a občanství (DIAC). V roce 2008 se premiér Kevin Rudd veřejně omluvil domorodému obyvatelstvu za dlouholetou diskriminaci a rasismus, proto se název úřadu vrátil k označení z roku 2001 (DIMIA). Poslední změnou bylo přejmenování v roce 2013 na Ministerstvo pro imigraci a ochranu státních hranic (DIBP).

---

⁹ Informace k této kapitole jsou z oficiálních stránek ministerstva, pokud není uveden jiný zdroj, dostupné na www.immi.gov.au/media/fact-sheets/#overview

Ministerstvo sice několikrát změnilo svůj název, ale od samého začátku je institucí, která nese určitou odpovědnost za imigraci. Hlavními úkoly tohoto úřadu jsou řízení a plánování imigračních programů a podávat důležité informace veřejnosti ohledně vstupu do země. Poučuje a informuje ohledně studování, cestování, pracování, ale i samotného žití a získávání státního občanství v Austrálii. Přispívá také řadou výzkumných projektů, imigračních statistik a různých publikací. Ministerstvo má v současnosti asi 10 tisíc zaměstnanců, z toho přibližně jedna desetina lidí pracující na diplomatických misích v zahraničí. Od roku 1945 ministerstvo korigovalo vstup do země a následné usazení více než 7,5 miliónům imigrantů, pocházejících zhruba z 200 států, včetně příjezdu přes 800 tisíc uprchlíků pod záštitou humanitárních programů. Současným ministrem pro imigraci a ochranu státních hranic je Martin Bowles, kterého zastupuje 5 tajemníků. Ministerstvo má zastoupení v každém hlavním městě jednotlivých států a teritorií Austrálie a v dalších 54 zemích světa. Mezi hlavní priority patří: přispívat australské budoucnosti řízenou migrací; ochrana uprchlíků a podílení se na mezinárodní úrovni v oblasti humanitárních politik; zřízení bezpečnosti Austrálie pomocí správy hranic; zřídit spravedlivé a přiměřené imigrační zákony a prostředky pro osoby vstupující i opouštějící tuto zemi a dále podporovat multikulturní pojetí Austrálie. V současné době ministerstvo poskytuje řadu různých služeb v oblastech: migrace a dočasných pobytů; vstupů a pobytů uprchlíků; prosazování imigračních zákonů, včetně ochrany státních hranic; australského občanství; žádostí o azyl mimo území kontinentu (ostrovy v Tichomoří) a také poskytování tlumočnických a překladatelských služeb.

6.2 Migrační program a základní druhy víz

Ministerstvo pro imigraci a ochranu státních hranic se zabývá migračním programem Austrálie, stanovuje a upřesňuje základní druhy víz.

6.2.1 Migrační a humanitární program

Australský migrační program se skládá ze dvou složek:

I. Migrační program (pro trvalý pobyt) - zahrnuje kvalifikované imigranty, imigranty rodinných příslušníků a imigranty s výjimečnou oprávněností.

II. Humanitární program - sloužící pro uprchlíky a ostatní humanitární potřeby.

V rámci migračního programu vláda přiděluje pracovní místa lidem, kteří chtějí natrvalo migrovat do Austrálie. Zaměření tohoto programu se od vzniku prvního imigračního portfolia roku 1945 několikrát změnilo. V souladu s historickým vývojem byly imigrační politiky a programy nejprve soustředěny na britské obyvatelstvo a s časem se jejich cíl zaměřil zejména na kvalifikované imigranty (Harriet, 2010). Dnes je migrační program navržen tak, aby splňoval sociální a ekonomické potřeby kontinentu. Každý rok se projednává, jak bude v následujícím roce tento program vypadat, přihlíží se k mezinárodním výzkumům, k ekonomickým a pracovním prognózám a také k migračnímu saldu. Existuje řada faktorů, které ovlivňují konečnou verzi kategorií víz v migračním programu, například: počty žádostí ve vysoce poptávaných kategoriích jako jsou imigrace za rodinnými příslušníky (přesněji za partnerem

nebo dítětem) a prací, která je sponzorována, zde také rozhodují počty osob pracujících v těchto oborech, další okolností jsou naopak pracovní místa, kde je nedostatek těchto sil.

Austrálie je členem úřadu pro uprchlíky v rámci OSN (UNHCR), tudíž nese odpovědnost za ochranu uprchlíků a řešení otázek jich týkajících. Tento závazek vyjadřuje a řeší prostřednictvím humanitárního programu.

Australský humanitární program má dvě důležité funkce:

I. Ochrana uprchlíků (onshore), kteří jsou na území Austrálie a mají statut uprchlíka dle Úmluvy OSN. Jedná se o žadatele o azyl po příjezdu na kontinent.

II. Ochrana uprchlíků (offshore), kteří se dělí do dvou kategorií - uprchlíci pronásledováni ve své domovské zemi, nacházejí se obvykle již mimo tuto zemi a potřebují přesídlení, většina uchazečů je již pod záštitou UNHCR. Dále existuje speciální humanitární program, pro uprchlíky, kteří jsou v zemi původu diskriminováni a jedná se porušení lidských práv. Žádost v rámci tohoto programu musí být schválena občanem Austrálie nebo Nového Zélandu či organizací sídlící na území Austrálie.

Obecně lze v rámci humanitárního programu rozlišovat pomoc uprchlíkům, kteří jsou na území Austrálie (onshore), speciální humanitární pomoc mimo území Austrálie (offshore) a do roku 2008 se také udělovala dočasná humanitární víza.

6.2.2 Systém víz a jejich základní druhy

Austrálie má poněkud složitý systém a existuje velká škála druhů víz. Výběr víza se rozhoduje dle záměru pobytu jednotlivce. Rozlišují se různá víza pro studium, práci, cestování nebo trvalý pobyt. Pro získání více informací slouží výše probírané ministerstvo, lidé se také často obrací na různé specializované úřady, které poskytují uchazečům pomoc. Základní dělení je na víza dočasná a trvalá. Pro návštěvníky jsou k dispozici například víza na dobu 3, 6 nebo 12 měsíců. Tato víza se týkají hostů, kteří jedou do Austrálie za obchodním účelem, navštívit rodinu nebo se chystají kontinent pouze navštívit. Mezi nejpopulárnější druh cestovatelského víza je tzv. vízum pro pracovní prázdniny (Working Holiday visa). Tento program poskytuje lidem ve věku 18–31 možnost cestovat a zároveň pracovat a studovat anglický jazyk, toto vízum platí 12 měsíců a umožňuje pracovat po dobu 6 měsíců a studovat v délce 4 měsíců. Ovšem jen návštěvníci z několika málo zemí mohou využít toto vízum, například Finsko, Irsko a Kanada. Studentská víza se dělí dle formy učení, zda jde o vysokoškolské, odborné nebo jazykové studium a podobně. Pracovní víza se udělují na určitou dobu i natrvalo, existují také speciální víza poskytnutá se záměrem lékařského ošetření v Austrálii, či pro lidi penzijního věku a spoustu dalších. Tato kapitola je věnována především možným cestám k získání trvalého bydliště v této federaci.

V rámci migračního programu jsou 3 hlavní způsoby, jak získat trvalý pobyt v Austrálii:

První je pro imigranty s určitými dovednostmi (Skilled migration). Už od 80. let 20. století byla zaváděna různá imigrační opatření k získání nových kvalifikovaných imigrantů, aby tak

vyplnila volná pracovní místa na trhu. Od roku 1996 se podíl kvalifikovaných imigrantů v rámci celkové imigraci stále zvyšuje, zatímco v období 1996–97 tento podíl činil 47 % o 11 let později tedy 2008–09 už byl 67 % (Harriet, 2010). V současnosti slouží tento program uchazečům, kteří se stěhují do určitého regionu, jsou sponzorováni zaměstnavateli, jmenováni státem nebo vládou v rámci státního migračního plánu.

Existují 4 hlavní programy pro kvalifikované migranty:

I. Bodový systém - slouží pro kvalifikované pracovníky, kteří mají sponzorujícího zaměstnavatele nebo jsou jmenováni státní či vládní organizací, ale i pro ty, které nikdo nesponzoruje. Migranti jsou vybíráni na základě svých schopností, vlastností a vhodností pro určité zaměstnání, aby přispěli k úspěšnému rozvoji australské ekonomiky. Dalšími kritérii je věk uchazeče (nejvíce, tedy 30, bodů získávají lidé ve věku 25–30), schopnost a znalost anglického jazyka (maximum je 20 bodů) a vzdělání (za jakýkoliv doktorský titul žadatel získá 20 bodů).¹⁰

II. Permanentní program pro uchazeče sponzorované zaměstnavatelem - dělí se na další 3 podtřídy: přechodný pobyt pro osoby pracující pro zaměstnavatele alespoň po dobu posledních 2 let a poté byli jmenováni a zaměstnavatel jim poskytl možnost stejného zaměstnání; přímý vstup pro osoby, které nemají praxi na území Austrálie, nebyli držiteli víza předešlé podtřídy po dobu posledních 2 let nebo přímo žádají ze zahraničí a tou poslední je dohoda žadatelům, kteří jsou sponzorováni prostřednictvím předem sjednané pracovní či regionální dohody ohledně migrace.

III. Obchodní inovace a investiční program - navržený ke zvýšení obchodního a podnikatelského talentu, aby se zvýšila výrobní škála na australském trhu. Je určen pro migranty, kteří mají zkušenosti a úspěch v oblasti inovací a podnikání.

IV. Program pro osoby s výjimečným talentem - tento program slouží pouze pro malý podíl kvalifikovaných lidí. Jedná se o osoby se speciálními a jedinečnými schopnostmi, například sportovci, umělci jako hudebníci, malíři a podobně.

Druhým způsobem je program rodinných příslušníků, poskytuje se osobám, které jsou přímým členem rodiny nebo partnerem australského občana. Rodinnými příslušníky přijati na základě tohoto programu jsou rodiče, děti, příbuzní sirotků, ale také partneři a snoubenci. Tito migranti musí být sponzorováni občanem z Austrálie nebo Nového Zélandu. Neexistuje tedy žádný vstupní test, jako tomu je u předchozího programu, ale žadatelé musí splňovat nutné zdravotní a osobní požadavky. Jsou základní 4 druhy víz v rámci tohoto programu - partnerská, dětská, rodičovská a ostatní rodinná víza. V období 2013–14 byla udělena v rámci rodinného programu téměř 61 tisíc víz, z toho 47, 5 tisíce partnerům, 3,8 tisíce dětem necelých 9 tisíc tvořila víza rodičovská a okolo 580 byla víza ostatních rodinných příslušníků.

Posledním, tedy **třetí** hlavní možností, jak získat trvalý pobyt, **je humanitární program**. V období let 2008–2012 bylo ročně přijato přes 13 tisíc uprchlíků, v roce 2012–13 tento počet

¹⁰ Úplný přehled bodování je dostupný na: <http://www.immi.gov.au/skilled/general-skilled-migration/pdf/points-test.pdf>

vzrostl téměř o neuvěřitelných 7 tisíc. Hlavními zdrojovými zeměmi je Irák, Afghánistán a Barma, dále zejména africké státy. O tomto programu je více informací uvedeno výše.

V Tabulce č. 4 je uveden také počet imigrantů, kteří mají výjimečnou oprávněnost. Týká se lidí, kteří jsou bývalými australskými občany a jedná se tedy o znovu získání občanství. Tato oprávněnost platí pro 2 skupiny lidí. Osoby, které alespoň 9 ze svých 18 let života strávily v Austrálii a měly zde trvalý pobyt, v podání žádosti jsou mladší 45 let a udržují obchodní, kulturní či osobní vazby s touto federací. Druhou skupinu tvoří lidé, kteří do roku 1981 sloužili v australských ozbrojených silách, nebo byli ze zdravotních důvodů propuštěni před uplynutím 3 měsíční služby. Pro tuto kategorii neplatí žádný věkový limit. Všichni tito uchazeči musí podat žádost o občanství během 12 měsíční platnosti jejich víza.

Kapitola 7

Pojetí multikulturalismu a multikulturní politiky

7.1 Multikulturalismus

Zmínka o multikulturalismu, jako součásti australské společnosti, se poprvé objevila ve vládních dokumentech v roce 1972, ovšem tento pojem nebyl přesně definován, měl různé interpretace a vedly se velké veřejné diskuze ohledně jeho pojetí. V roce 1989 vydal nově vzniklý úřad pro multikulturní záležitosti národní dokument Multikulturní Austrálie, který definoval multikulturalismus jako termín popisující kulturní a etnickou různorodost kontinentu (Burnett, 1998). Konzervativní reakce na postupy spojené s multikulturalismem v 80. letech minulého století, jsou dnes nazývány kulturními válkami. Tento pojem byl zpochybňován jako součást elitářství a politické korektnosti, kritici měli dojem, že je věnováno přílišné pozornosti menšinám na úkor skutečných Australanů. Přes mnohé debaty a spory, průzkumy veřejného mínění svědčí o obecné podpoře multikulturalismu. Veřejný průzkum z roku 2012 odhalil velkou podporu nediskriminačního přístupu k imigrantům. Většina respondentů označila svůj postoj k přistěhovalcům za pozitivní či neutrální. Nejvyšší úroveň negativních pocitů a názorů byla zaznamenána u imigrantů libanonského a iráckého původu. Zhruba 38 % dotazovaných uvedlo, že je přijímán příliš velký počet imigrantů. Obecně nepříznivý přístup mají Australané k žadatelům o azyl, pouze 23 % osob souhlasilo s přijmutím těchto lidí (hlavně uprchlíků příjíždějících na lodích) a možností udělit jim trvalé bydliště. Lidé se v průzkumu veřejného mínění shodli, že oceňují kulturní rozmanitost přispívající k vzájemnému porozumění, ale nesympatizovali se skupinami osob, které se izolují a neintegrují (Henry, 2013).

Termín multikulturalismus zahrnuje různé postupy, díky kterým australská společnost a vláda zvládá řešit určité problémy odvíjející se od kulturní, náboženské a jazykové pestrosti. Tento pojem přijímá kulturní a etnickou různorodost a také ji dále šíří. V praxi mají vládní projekty a programy za úkol zařadit sociální a ekonomické funkce tak, aby vyhovovaly potřebám rozmanité společnosti a také umět využívat přínosy multikulturního seskupení pro dobro všech Australanů. Celá australská populace má právo vyjadřovat své kulturní návyky i víru, avšak nesmí tím porušovat státní zákony a omezovat ostatní spoluobčany. Pro všechny Australany platí stejné výhody, práva a možnosti seberealizace (Gartner, 2012).

Na rozdíl od zemí Evropy, Severní Ameriky a Oceánie je politika multikulturalismu v asijských zemích značně nepopulární. Imigrační politika asijských zemí je tvořena základními principy a zásadami, podle kterých není trvalá imigrace dobrá pro národ a měla by být pouze účelná a dočasná. Imigrační politika by se měla zabývat především omezením imigrace a přistěhovalcům by nemělo být umožněno se trvale usadit na území asijského státu. Cizincům by nemělo být běžně nabízena možnost získání státního občanství a národní kultura a identita nemá být změněna vnějšími vlivy. Otázkou je, zda tento restriktivní a vylučovací systém může dlouhodobě fungovat v budoucnu. Naopak v zemích Středního východu a severní Afriky je politika multikulturalismu předmětem mnoha diskuzí v souvislosti s rostoucím počtem imigrantů. Nicméně i v těchto zemích stále většina vlád neuděluje státní občanství cizincům. Což by se díky reformám, které jsou záměrem dubajské vlády, mohlo v následujících letech změnit (Castles, Miller, 2009).

7.2 Multikulturní politika

Australská vláda je věrná svému závazku k multikulturní politice. Australské multikulturní složení je součástí jejich národní identity a historie. Tato politika zavazuje australskou vládu k posílení vztahů s aboriginci. Byl zřízen národní kongres pro původní obyvatele sloužící k vybudování celostátního uznání domorodých občanů v rámci australské ústavy. Politika čerpá z poradenství australského multikulturního koncilu, které reaguje na kulturní rozmanitost a má za cíl sociální soudržnost federace. Australská multikulturní politika bere na vědomí, že musí reagovat na potřeby různorodé společnosti. Multikulturní charakter přináší zemi velkou konkurenční výhodu ve stále se globalizujícím světě (DSS, 2013).

4 principy australské multikulturní politiky (DSS,2013):

I. Vláda oceňuje přínosy kulturní různorodosti s cílem národnostní jednoty, společenské harmonie a zachování demokratických hodnot. Postoj multikulturního národa obohacuje všechny občany.

II. Vláda se zavazuje, že se každý může účastnit veškerých nabízených příležitostí a služeb a že státní služby reagují či budou reagovat na potřeby všech Australanů. Vláda posiluje svůj přístup k vládním programům reagujících na odlišné potřeby různorodé společnosti.

III. Vláda vítá veškeré ekonomické, obchodní a investiční výhody vyplývající z multikulturního uspořádání národa. Uvědomuje si, že imigranti přináší potřebné dovednosti a vynalézavost.

IV. Vláda podporuje vzájemné porozumění a integraci nových imigrantů do společnosti, také reaguje na projevy diskriminace a nesnášenlivosti. Uvědomuje si, že právě rasismus a diskriminace zabraňují spravedlivému přístupu ke všem službám a příležitostem. Existuje anti-diskriminační zákon a vláda je odhodlána udělat další opatření proti rasismu a diskriminaci.

Úspěšná australská multikulturní společnost a její demokracie je postavena na společných právech a povinnostech, zásadními pro život v Austrálii. Australská populace se bude stále vyvíjet a nadále pokračovat ve své rozmanitosti, což znamená, že bude multikulturním národem

i v budoucnu. Multikulturní společnost přináší řadu výhod jak ekonomických, tak společenských, nejen v rámci Austrálie, ale i v globálním měřítku. Je tedy i dobrým základem pro fungující vztahy s ostatními zeměmi. Na druhé straně může docházet ke komunikačním překážkám, problémům s dodržováním společných morálních i právních předpisů nebo k vytváření tzv. ghett.

Kapitola 8

Závěr

Obecně lze říci, že historický vývoj Austrálie je vývojem imigrace a imigrační politiky této země. Od roku 1945 na tento kontinent přijelo přibližně 7 miliónů imigrantů, jedna čtvrtina z celkové australské populace tvoří v současnosti lidé narození mimo území státu. K růstu populace přispívá čistá imigrace více než přirozený přírůstek obyvatel. Austrálie je v současnosti multikulturní společností, ovšem to je otázka posledních desetiletí.

Cílem této práce bylo nastínit vývoj imigrační politiky a imigrace v Austrálii, zjistit zda byla vždy multikulturní a otevřenou zemí a seznámit čtenáře se současnou situací, která je důsledkem předešlého vývoje. Od počátku 20. století do sedmdesátých let se imigrační politika Austrálie vyznačovala zejména vytlačováním osob z Afriky, Asie a tichomořských ostrovů a všech přistěhovalců jiné než bílé pleti. Populaci tehdejší doby tvořili obyvatelé britského či irského původu a jejich vstup do Austrálie nebyl nikterak kontrolován. Ostatní lidé bílé pleti měli povolený vstup do země, ale jejich počet byl také omezen. Pro osoby s odlišnou barvou pleti byla stanovena diskriminační až rasistická opatření. Jedním ze základních požadavků byl test ve formě diktátu, který nebylo takřka možné splnit. Tento test byl jedním z nástrojů, který pobouřil mnoho lidí ve světě. S následným tlakem ostatních, zejména okolních, států byla Austrálie nucena k uvolnění imigrační politiky.

Po oficiálním zrušení politiky bílé Austrálie v roce 1973 se stává tato země multikulturní společností. Jedním z důvodů odvrácení se od diskriminace lidí s odlišnou barvou pleti a jiné národnosti byla i skutečnost, že si Austrálie po druhé světové válce začala uvědomovat ekonomickou sílu Asie. Otevřely se tak hranice těmto přistěhovalcům a možnosti seberealizace mimo zemi původu.

Austrálie patří mezi země s výbornou humanitární pomocí, i přes potíže se záchytnými centry. Prostřednictvím této podpory napomáhá australská federace ke zlepšení celosvětové situace v oblasti uprchlictví. Počet přijímaných uprchlíků a udělených humanitárních víz se stále zvyšuje. Utečenci pocházejí ze zemí s nízkou životní úrovní, jedná se o státy jako jsou Indie, Irák, Barma a některé státy Afriky. Australská vláda se snaží tyto osoby zapojit do společnosti, zajištěny jsou kvalifikační kurzy a výuka anglického jazyka. Uprchlíci se nemusejí vzdávat své

kultury ani náboženství, ale musí jako všichni imigranti dodržovat australská práva a povinnosti.

Australská federace není jedinou zemí, kde funguje politika multikulturalismu. Další takovou je například Kanada, kde se tato politika zrodila téměř ve stejném období jako v Austrálii. Zákon o kanadském multikulturalismu vychází z faktu, že tento národ vznikl splynutím kultury domorodého obyvatelstva a s francouzskou a britskou kulturou (tyto dvě evropské země kolonizovaly Kanadu). Stejně jako v Austrálii je v Kanadě etnická, kulturní i jazyková rozmanitost brána za vzácné národní dědictví. Multikulturní společnost je v obou zemích chápána jako výhoda a snaží se o její udržení a podpoření.

Je nutné podotknout, že multikulturní společnost by nemohla fungovat bez dodržování národních práv, zákonů a předpisů. Obyvatelé zemí s fungující politikou multikulturalismu musí být loajální vůči odlišným kulturám i náboženstvím, ale zároveň imigranti mají povinnost asimilace a přijmutí tamních odlišných prvků společnosti. Vzájemný respekt a tolerance jsou důležitou podstatou těchto společností. Multikulturalismus nelze chápat jako idylickou politiku, v rámci které si imigranti mohou vytvářet vlastní komunitu a práva. V Austrálii každý přistěhovalec, který žádá o trvalý pobyt, podepisuje vyjádření o dodržování australských zákonů a respektování demokracie, stejných možností a rovného postavení všech obyvatel. Austrálie je kulturně rozmanitou zemí, kde pospolu žijí domorodí obyvatelé a ostatní populace, avšak je nemyslitelné, aby například lidé islámského původu dodržovali vlastní zákony šaría a stavěli mešity pokud chtějí žít v australské federaci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Australian Bureau of Statistics. *Net overseas migration* [online]. 2011 [cit. 2014-02-05] Dostupné z WWW: <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Products/E11A2CBD400BF066CA25776E0017776F?opendocument>
- Australian Bureau of Statistics. *Interstate migration* [online]. 2011 [cit. 2014-02-05] Dostupné z WWW: <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Products/842830EA2C9958A5CA25776E0017D917D?opendocument>
- Australian Bureau of Statistics. *Migration, Australia, 2011–12* [online]. 2013 [cit. 2014-06-15] Dostupné z WWW: <http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/DetailsPage/3412.02011-12%20and%202012-13?OpenDocument>
- BBC, news Asia, *Australia PM Kevin Rudd defends PNG asylum deals* [online]. 2013 [cit. 2014-06-26] Dostupné z WWW: <http://www.bbc.com/news/world-asia-23371108>
- BASSET, J., *The concise Oxford dictionary of Australian history*. Melbourne: Oxford university press, 1986, 276 s. ISBN 0-19-554422-6.
- BETTS, K., Immigration policy under the Howard government. *Australian Journal Of Social Issues* [online]. 2003, vol 38, no 2, s. 168–192. [cit. 2014-05-25]. Dostupné z WWW: <http://researchbank.swinburne.edu.au/vital/access/services/Download/swin:954/SOURCE1>
- BLANEIY, G., *Dějiny Austrálie*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 1999, 251 s. ISBN 80-7106-334-7.
- BOSSWICK W., HECKMANN F., Integration of migrants: Contribution of local and regional authorities. *European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions* [online]. 2006, 45 s. [cit. 2014-08-11]. Dostupné z WWW: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2006/22/en/1/ef0622en.pdf>

- BURNETT, L., Issues in immigrant settlement in Australia. *National centre of english language* [online]. 1998, 93 s. ISBN 1-86408-422-7. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z WWW: http://www.ameprc.mq.edu.au/docs/research_reports/research_series/Research_Series_10..pdf?origin=publication_detail
- CARTER, D., Dispossession, Dreams and Diversity: Issues in Australia studies. Pearson Education Australia, 2006, 446 s. ISBN 1-74091-096-6.
- CASTLES, S., MILLER, M., J., International movements in the modern world. *The age of migration* [online]. 2009, no 4, s. 70–175. [cit. 2014-08-11]. Dostupné z WWW: http://www2.dse.unibo.it/ardeni/ESI_2013/Castles-Miller-Ch4-7.pdf
- CZAIKA M., HAAS, H., The effectiveness of immigration policie. *Working papers*. International migration institute, University of Oxford [online]. 2011, vol 3, no 33, 26 s. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z WWW: http://www2.dse.unibo.it/ardeni/ESI_2013/Castles-Miller-Ch4-7.pdf
- Demografické informační centrum, *Migrace* [online]. 2014, ISSN 1801-2914. [cit. 2014-02-11]. Dostupné z WWW: http://www.demografie.info/?cz_migrace_obecne=
- Department of immigration and citizenship, *Emigration 2006–2007* [online]. 2007 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z WWW: http://www.immi.gov.au/media/publications/pdf/emigration_0607.pdf
- Department of immigration and citizenship, *Population flows: Immigration aspects, 2008–09 edition* [online]. 2010 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.immi.gov.au/Search/Pages/Results.aspx?k=Population%20flows%202008-09>
- Department of immigration and ethnic affairs, *Fifty years of post-war migration, Fact sheet 30* [online]. 1995 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z WWW: http://www.multiculturalaustralia.edu.au/doc/immdept_3.pdf
- Department of immigration and multicultural affairs, *Immigration: federation to century's end, 1901–2000* [online]. 2001 [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW: <http://www.immi.gov.au/media/publications/statistics/federation/federation.pdf>
- Department of social services, The People of Australia, Australia's multicultural policy [online]. 2013 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z WWW: http://www.dss.gov.au/sites/default/files/documents/12_2013/people-of-australia-multicultural-policy-booklet_print.pdf
- GANLEY, N., *The construction of whiteness in Australia: discourses of immigration and national identity from the White Australia Policy to Multiculturalism*. [online]. Queensland, 2006. Disertační práce. University of Queensland, School of Politoval science and International studies. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z WWW: https://espace.library.uq.edu.au/eserv/UQ:158442/Ganley_Full_thesis.pdf

- GARTNER, M., *Přednášky z předmětu Populační a sociální geografie Austrálie*. Praha, 2012. Karlova univerzita, přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.
- HARRIET, S., Australia's migration program. *Social policy section* [online]. Department of parliamentary services, parliamentary library. 2010 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.aph.gov.au/binaries/library/pubs/bn/sp/austmigration.pdf>
- HENRY, N., A multicultural Australia. The Australian collaboration. A collaboration of national community. [online]. La Trobe University. 2013 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.australiancollaboration.com.au/pdf/FactSheets/Multicultural-Australia-FactSheet.pdf>
- HUGO, G., Australia's most recent immigrants. *Australian census analytic program*. [online]. 2001. Australian Bureau of Statistics. [cit. 2014-04-17]. Dostupné z WWW: <http://www.environment.gov.au/system/files/pages/690c1e29-951a-4438-9d48-b02e453e9026/files/hs05205302001immigrants.pdf>
- HUGO, G., RUDD, D., HARRIS, K., Australia's diaspora: Its Size, Nature and Policy Applications. *CEDA Information paper*. [online]. 2003, no 80, 80 s. [cit. 2014-04-17]. Dostupné z WWW: http://www.dss.gov.au/sites/default/files/documents/01_2014/aust_diaspora.pdf
- International organization of migration, *Key migration terms* [online]. 2011 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.iom.int/cms/en/sites/iom/home/about-migration/key-migration-terms-1.html>
- JUPP, J., *From White Australia to Woomera: The Story of Australian immigration*. Cambridge University Press, 2002, 243 s. ISBN 0521531403
- KLAPDOR, M., COOMBS, M., BOHM, C., Australian citizenship: a chronology of major developments in policy and law. *Social Policy and Law and Bills Digest Sections* [online]. Department of parliamentary services, parliamentary library. 2010 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z WWW: http://www.citizenship.gov.au/_pdf/cit_chron_policy_law.pdf
- MACINTYRE, S., *Dějiny Austrálie*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2013, 269 s. ISBN 978-80-7422-222-1.
- OPPERMAN, H., Australia's Immigration Policy. *Making Multicultural Australia* [online]. Canberra, Commonwealth Government printer. 1966 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z WWW: http://www.multiculturalaustralia.edu.au/doc/opperman_1.pdf
- PALFREEMAN, A., C., *The Administration of the White Australia Policy*. London: Melbourne University Press, 1967, 184 s.

- PALO, D., FAINI, R., VENTURINI, A., The Social Assimilation of Immigrants. *Discussion paper series* [online]. 2006 [cit. 2014-08-10]. Dostupné z WWW: <http://ftp.iza.org/dp2439.pdf>
- PHILLIPS, J., Asylum seekers and refugees: what are the facts? *Social Policy and Law and Bills Digest Sections* [online]. Department of parliamentary services, parliamentary library. 2011 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW: <http://www.aph.gov.au/binaries/library/pubs/bn/sp/asylumfacts.pdf>
- PHILLIPS, J., HARRIET, S., Immigration detention in Australia. *Social Policy and Law and Bills Digest Sections* [online]. Department of parliamentary services, parliamentary library. 2011 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW: http://apo.org.au/files/Resource/parliamentarylibrary_immigrationdetentionupdate_march2013.pdf
- POYNTING, S., MASON, V., The resistible rise of Islamophobia: Anti-muslim racism in the UK and Australia before 11 September 2001. *Journal of Sociology* [online]. 2007, vol 43, s. 61–86. [cit. 2014-07-20]. Dostupné z WWW: <http://jos.sagepub.com/content/43/1/61.abstract>
- Prime Facts, Australia's refugee policy. *Australian prime ministers centre* [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z WWW: <http://static.moadoph.gov.au/ophgovau/media/images/apmc/docs/81-Refugees.pdf>
- RICHARDS, E., Destination Australia: migration to Australia since 1901. Sydney: University of New South Wales Press, 2008, 431 s. ISBN 9781921410574.
- ROBERTSON, K., HOHMANN, J., STEWART, I., Dictating to One of „Us“: the Migration of Mrs Freer. *Macquarie Law Journal* [online]. 2005, vol 5, s. 241–275 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z WWW: www.law.mq.edu.au/public/download/?id=16236
- TEICHER, J., SHAH, CH., GRIFFIN, G., Australian immigration: the triumph of economics over prejudice? *Working paper No. 33*. Centre for the economics of education and training. Monash University [online]. 2000 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z WWW: <http://monash.edu/education/non-cms/centres/ceet/docs/workingpapers/wp33dec00teicher.pdf>
- United Nations, Definition of Migration Policy Variables. *Population Division* [online]. United Nations Department of Economic and Social Affairs. 2014, s. 13–15 [cit. 2014-03-01]. Dostupné z WWW: http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/policy/InternationalMigrationPolicies2013/Report%20PDFs/d_definitions%20of%20migration%20policy%20variables.pdf
- VALENTINE, L., The Australian Immigration Debate [online]. 2010 [cit. 2014-07-22]. Dostupné z WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/danz/dv/0220_13_3/0220_13_3en.pdf

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Přehled změn australských imigračních zákonů

Naturalizační zákon 1903

Naturalizační doklad má právo vydávat společenství Commonwealth, doposud jej zřizovaly jednotlivé státy a kolonie. Tento zákon zavedl podmínky, za kterých imigranti nabývali práva a výsady britských občanů. Lidé z Asie, Afriky a Tichomoří byli z této naturalizace vyloučeni. Před podáním žádosti musela osoba pobývat na území států Commonwealthu po dobu 2 let.

Zákon o státní příslušnosti 1920

Vycházel z britského zákona o státní příslušnosti a postavení cizinců z roku 1914. Zákon vymezuje rozeného britského občana. Kterým byla osoba: narozená ve Velké Británii; narozena mimo Velkou Británii, jejíž otec byl britským občanem nebo byl naturalizován; narozená na britské lodi. Požadavky pobytu ke splnění naturalizace: pobyt na území britského panství po dobu 5 let nebo pracovat po stejnou dobu ve službách tohoto panství během uplynulých 8 let; bezúhonnost a znalost anglického jazyka a dále chtít nadále pobývat na území britského panství, či pro něj pracovat.

Zákon o státní příslušnosti a občanství 1948

Tento zákon nově zavedl australské občanství a každý, kdo byl australským občanem byl také občanem britským. Australské občanství mohla získat osoba: narozená na území Austrálie; původem z Velké Británie nebo Irska nebo naturalizací. Pokud žena přišla o britské občanství, protože se provdala za muže jiné národnosti, mohla jej získat zpět v případě, že měli trvalé bydliště v Austrálii. Zákon zavedl určitou věrnost a povinnost vůči Austrálii.

Zákon o státní příslušnosti a občanství 1955

Zákon odstranil jisté obtíže při získávání občanství, žadatel musel podat prohlášení již 2 roky před podáním samotné žádosti. Postup umožnil novým osadníkům zažádat už půl roku před dokončením pětiletého pobytu v Austrálii. Ministr mohl zkrátit povinnou dobu pobytu manželům a manželkám Australanů.

Zákon o státní příslušnosti a občanství 1958

Ve změně zákona došlo k odstranění ustanovení týkající se určitých situací, kdy naturalizovaná osoba bydlela v zahraničí po dobu 7 let a každý rok neoznámila australskému konzulátu, že chtějí mít nadále australské občanství. Nová ustanovení určila, že ministr mohl zbavit občanství osobu, která je vina za spáchání trestného činu, uvedla nepravdivé prohlášení nebo zatajovala důležité informace.

Zákon o státní příslušnosti a občanství 1966

Zákon změnil nárok na občanství u manželských párů. Pokud byl jeden z partnerů způsobilý k získání občanství, ale druhý ne, bylo uděleno právě tomu vhodnému a druhý z páru jej nabyl automaticky po svatbě, aniž by splňovali požadavek 5 let pobytu v Austrálii. Dále se lidé nemuseli při své naturalizaci zříkat věrnosti a oddanosti své domovské zemi, jako tomu bylo doposud.

Zákon o státní příslušnosti a občanství 1967

V poslední změně tohoto zákona došlo k odstoupení od náročných pobytových požadavků k získání občanství u lidí nebritského původu, kteří zde trvale žili a byli povoláni do vojenské služby. Po 3 měsících služby měli nárok na získání občanství bez ohledu na délku jejich pobytu, pokud byli ze zdravotních důvodů puštěni dříve zpět do Austrálie, neztratili tento nárok.

Zákon o občanství 1969

V roce 1968 byla provedena generální revize právních předpisů. Zákon změnil postavení osob z britských občanů na australské a mající status britského příslušníka (jako cizinec byla do roku 1987 brána osoba, která neměla tento status, nebyla ani irským občanem, ani chráněnou osobou). Lidé s trvalým pobytem, kteří nebyli ze zemí Commonwealthu a žili v Austrálii po dobu 5 let, měli jednodušší získat občanství. Délka nutného pobytu se zkrátila na 2 roky pro ty uchazeče, kteří uměli číst a psát anglicky a plynule tímto jazykem hovořili.

Zákon o australském občanství 1973

Pro každého uchazeče platily stejné požadavky ohledně délky pobytu, bezúhonnosti a znalosti jazyka k získání státního občanství. Délka nutného trvalého pobytu byla 3 roky.

Dodatek zákona o australském občanství 1984

Cílem této právní úpravy bylo odstranit veškerou diskriminaci osob na základě jejich pohlaví, rodinného stavu a současné nebo předchozí státní příslušnosti. Délka požadovaného trvalého pobytu se snížila na 2 roky. Žadatelům již stačila základní znalost anglického jazyka, uchazeči starších 50 let byli od tohoto požadavku osvobozeni. Byl zrušen status britského občana, s vládním záměrem, že zákon uvažuje národní identitu všech Australanů. Tento dodatek také umožnil možnost odvolání se k soudu, v případě zamítnutí žádosti o občanství nebo zbavení jej.

Dodatek zákona o australském občanství 1986

Do této doby získávaly automaticky státní občanství všechny děti narozené v Austrálii. Dle této úpravy již nebylo přiděleno dětem narozeným nelegálním imigrantům, návštěvníkům a dalším, kteří byli na území kontinentu pouze dočasně. Automatické získání státního občanství bylo

uděleno těm potomkům, kdy alespoň jeden z jejich rodičů byl australským občanem nebo měl v Austrálii trvalý pobyt v době narození dítěte.

Dodatek zákona o australském občanství 1993

Zákon zakomponoval předmluvu do zákona o státním občanství z roku 1948. Týkala se významu státního občanství, které bylo považováno za společné pouto Australanů, mající stejná práva a povinnosti. Předmluva zdůrazňuje, že veškerá práva a povinnosti jsou zakotvena ve státní ústavě a zákonech. Upraven byl i slib (každý žadatel jej musí splnit pro získání občanství), kdy se člověk zavazoval přímo australskému národu.

Dodatek zákona o migraci 1997

Zákon pozměnil zákon o australském občanství z roku 1948 a zákon o migraci z roku 1958 tak, aby nedocházelo k podvodnému získávání občanství. K zákonu o australském občanství 1948 bylo vloženo nové ustanovení v oblasti druhé kapitoly trestního zákoníku, která se od této doby mohla vztahovat na všechny trestné činy v rámci tohoto zákona. Od roku 1997 se uplatňoval tento dodatek na všechny nové trestné činy a od roku 2001 i na ty, které se staly v minulosti.

Dodatek zákona o státním občanství 2002

Dodatek zavedl pro Australany možnost dvojího občanství, aby při nabytí občanství jiné země nepřišli o to australské. Možnost získání australského občanství měli nově lidé do 25 let, kteří se narodili v zahraničí, ale jejichž rodiče byly Australany. Lidé ve věkové kategorii do 25 let, kteří spáchali trestný čin (konkrétně pašování osob) a z tohoto důvodu byli zbaveni státního občanství, mohli opětovně, po odpykání trestu (minimálně 12 měsíců), zažádat o přidělení australského občanství.

Zákon o státním občanství 2007

Cílem nového zákona bylo poskytnout jasnější a lépe strukturovaná práva v jazyce, používaném v 21. století. Hlavní změny nastaly v oblasti uchovávání a shromažďování osobních informací za účelem lepší identifikace osob, které se chtějí stát australskými občany. Pokud australská bezpečnost a zpravodajská organizace označila žadatele o trvalý pobyt jako rizikovou osobu, ministr mohl jeho žádost eliminovat. Požadovaný pobyt v Austrálii se zvýšil na 4 roky, 12 měsíců před podáním žádosti o občanství musel být člověk veden jako trvalý imigrant. Výjimka mohla být udělena lidem, kteří vykonávali určitou činnost (mimo území kontinentu) prospěšnou pro Austrálii. Ministr má právo zkrátit povinnou dobu pobytu pro manžele a vzájemně závislé osoby. Později byl téhož roku vytvořen dodatek zákona, který stanovil, že potenciální žadatelé se zavazují ke splnění testu o občanství. Test zajistil, že uchazeči rozumí a chápou australské zákony a hodnoty. Cílem bylo přispět k lepší integraci nových občanů do společnosti.

Dodatek zákona o státním občanství 2009 (přehled testů o občanství a dalších požadavků)

V roce 2008 australská vláda pověřila výbor, který kontroluje a schvaluje test o občanství, aby zhodnotil jeho funkčnost. Výbor navrhl 34 doporučení, tehdejší vláda přijala 26 z nich. Jedním z návrhů bylo vyloučení osob, které prodělali duševní trauma, z povinného složení testu. Ministr určil lhůtu, kdy musí být test úspěšně složen, aby byly administrativní postupy efektivnější. Dále bylo stanoveno, že lidé do 18 let museli být trvalými občany v době podání a rozhodnutí

žádosti. Ustanovení bylo zejména pro děti nelegálních imigrantů, aby měly možnost získání občanství, i přes vyčerpání veškerých šancí jejich rodičů.

Zdroj: Klapdor, Coombs, Bohm, 2009

Příloha č. 2: Podíl nenarozených osob na území Austrálie

Zdroj: ABS, 2013

Příloha č. 3: Chronologie sociálních a kulturních změn v Austrálii, 1947-1993

1947–1964: Asimilace

Poválečné vybudování hospodářské infrastruktury a výrobního průmyslu přispěl k plné zaměstnanosti. Období počátku imigračního programu, nejprve pro imigranty z Velké Británie, severní a východní Evropy, později pro přistěhovalce z jižní Evropy. Fungovaly přísné asimilační politiky a přístupy.

1964–1972: Integrace

Zpomalení vývoje zpracovatelského průmyslu, do popředí se dostávala zaměstnanost v odvětví služeb. Vdané ženy byly začleněny do pracovního procesu. Pokračuje imigrace převážně z jižní Evropy a také ze zemí středovýchodní Evropy. Zavedena výuka anglického jazyka pro děti, které pocházejí z neanglicky mluvících států. Organizace pro etnické společenství se stávají veřejnými a více aktivními.

1972–1975: Etnický pluralismus

Labouristická vláda G. Whitlama se zaměřila na sociální rozvoj. Ropná krize vedle k vzestupu nezaměstnanosti. Vzdělání vyššího stupně a zdravotní péče byla poskytována zdarma. Došlo ke zpomalení růstu migrace, vznikl pojem „rodina národa“ a tzv. „etnické“ rádio.

1975–1983: 1. fáze multikulturalismu

V tomto období došlo ke zpomalení hospodářského vývoje, dále ke změnám v sociální politice v souladu s privatizací. Snížila se činnost veřejného sektoru a vzrostla nezaměstnanost. Byla vydána Galballyho zpráva o migrační police. Kulturní pluralismus byl přijat jako politika multikulturalismu. Imigranti pocházeli z jižní a východní Asie, včetně uprchlíků připlouvajících na lodích. Vznik tzv. „etnických“ televizních programů.

1983–1988: 2. fáze multikulturalismu

Období ekonomického zotavování a vzestupu zaměstnanosti, zejména ženské. Rostla kvalita služeb a průmyslu. První přehodnocení a kritika politiky multikulturalismu.

1988–1993: Post-multikulturalismus?

Prohloubení ekonomické recese v roce 1990 vedlo k opětovnému zrychlení nezaměstnanosti. Vznik radního výboru pro australské imigrační politiky (CAAIP) a národního programu multikulturní Austrálie. Došlo ke snížení imigrace v souladu s nejistou budoucností Austrálie, ale také k prvním náznakům otevřené společnosti. Multikulturalismus byl opět předmětem mnoha kritik a diskuzí.

Zdroj: Burnett, 1998